

DIRVA

ŪKINĖ BŪKLĖ

Optimizmą pakeičiant pesimizmu

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Paskutinį kartą čia nagrinėjami šio krašto ūkinė būklė, konstatavome, kad ją galime vertinti su atsargiu optimizmu. Iš tiesų didelės daugumos amerikiečių realios pajamos paskutiniu metu paaugo, nepaisant tebesitęsiančios infliacijos, kurios sparta, atrodo, irgi buvo apstabdyta. Per pirmus šiu metų keturis mėnesius ji "žygavo" 3,1% greičiau, kas yra normalu kiekvienam pramoningam kraštui. Per gegužį ir birželį kainos tačiau pašoko per 6% ir jei taip tęsis toliau, per 1971 metus infliacijos sparta gali būti tokia, kaip ir 1970 metais, būtent 5,5%.

Už tat infliacija ir toliau pasilieka ūkinė problema Nr. 1. Kova su ja yra todėl labai sunki, kad ji yra lydimas ir padidėjusios bedarbės.

Aplamai imant, infliacijos iki šiol niekas nesustabdė nepadaręs didesnių aukų, už tat ir bedarbės padidėjimas yra laikytinas normaliu reiškinio. Politiniai tačiau tas reiškinys yra sunkiai pakeliamas valdančiosios partijos. Už tat kovojant su juo valstybė daugiau išleidžia negu turi pajamų. 1971 metų biudžetas, pasibaigęs šių metų liepos 1 d., buvo suvestas super 20 milijonų dolerių deficitu, kuris bus toks pat ar net didesnis šiais fiskaliniais metais. O deficitas ir yra didžiausias infliacijos skatintojas.

Antra priežastis dėl ko labai sunku sumažinti infliacijos spartą, yra darbininkų unijų stiprumas. Iki šiol beveik visi streikai pasibaigė darbininkų laimėjimu su 30% ar daugiau atlyginimo pakėlimu per ateinančius tris metus. Unijos aiškina, kad jos negali reikauti mažiau, nes turi skaitytis su faktų, kad di-

desnę pusę atlyginimo pakėlimo "suėda" infliacija. Darbdaviai aiškina, kad darbo našumo padidėjimas nepadengia atlyginimo pakėlimo ir už tat jie neturi kitos išeities, kaip tik pakelti kainas. Tokiu būdu nedaug vietos paliekama pasiūly ir pareikalavimo dėsniui, kuris klasiškoje kapitalistinėje sistemoje kaip tik nustato kainas.

Tokioje situacijoje nesustoja kalbos apie kainų ir algų koki "užšaldymą" ar kitokią kontrolę. Prezidentas Nixonas iki šiol atsisakydavo jos griebtis aiškindamasis, kad visų kainų ir algų kontrolė patirtis buvo bloga. Tačiau, jei klasiškos kovos su infliacija priemonės nepadeda, reikia bandyti ko nors kito. Tos pažiūros yra Federal Reserve Board t.y. institucijos kuri yra lygi kitų kraštų emisijos bankams, pirmininkas Dr. Burns. Praėjusį penktadienį kalbėdamas senato finansų komisijoje, jis aiškiai konstatavo: "(klasiškos) ekonominės taisyklės šią kartą neveikia taip, kaip anksčiau" -- už tat ir infliacijos sparta nesustabdyta iki pakenčiamo lygio. To reiškinio priežastį jis ižiūri atlyginimų kilime. Burns dar nesidlo įvesti griežtos atlyginimo ir kainų kontrolės, bet tik įsteigti tam tikrą tarybą, kuri prieš galutinį susitarimą tarp darbdavių ir darbininkų galėtų bešališkai ištirti atlyginimo pakėlimo reikalavimus ir nustatyti ar jie skatina infliaciją ar ne.

Kalbėdamas sekmdienį CBS televizijos "Face the nation" programoje, išdo sekretorius John B. Connolly pareiškė, kad ir Nixono administracija griežtai neatmeta atlyginimo

IV TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS
PIRMIEJI ŽINGSNIAI

V. Jonyno gražioje soduose, Chesterton, Ind. sunkiai 10 dienų prkaitavo graži iš JAV, Ka-

- kainų vienokios ar kitokios kontrolės, tačiau šiuo metu dar neesą jai reikalo. Iki šiol administracija griežčiau pasisakydavo prieš kontrolę.

Čia pat reikia pastebėti, kad ūkiniam gyvenime labai didelės reikšmės turi pasitikėjimo faktorius. O pasitikėjimo nūdien kaip tik labai trūksta. Gyventojų ūkinį nuotaikų tyrinėtojas Albert E. Sindlinger teigia, kad paskutiniu metu staiga pašoko skaičius amerikiečių, kurie bijo netekti savo darbo per ateinančius 6 mėn. Tokių šiuo metu esą apie 12 milijonų. Ir ką jie daro? Jie susilaiko nuo naujų pirkimų ir nešapinigus į bankus. Kadangi baimė yra užkrečiama, jais seka ir kiti, nors ir nejausdami sau tiesioginio pavojaus. Visa tai nepadeda ūkiniam atkūtimui. Optimistai gali aiškinti, kad tai dar nėra visai bloga, pesimistai tačiau tame reiškinyje ižiūri paniką, kuri gali privesti prie ūkinės katastrofos.

JURGIS JANUŠAITIS

nados ir Brazilijos jaunimo šeima. Trisdešimties septynerių tarperandame ir vieną "jaunuoli" jezuitą kun. J. Kidyką iš Brazilijos. O ko gi jie čia susirinko? Pasigėrėti gražiais, žaliuojančiais sodais, žydičiais gėlynais...? O, ne! Čia juos suvedė lietuvių tautinių šokių meilė. Čia jie suvažiavo į Liet. taut. šokių instituto suruoštus, JAV LB CV globotus tautinių šokių mokytojų kursus.

Liepos 16 dieną čia vyravo labai įdomios nuotaikos. Kursų užbaigtuvės. O jaunimas iš įvairių vietovių taip susigveno, kad kai išsiskirdami spaudė vieni kitiems rankas, bučiavosi -- jų akyse spindėjo ašaros.

Prieš diplomų išdalinimo iškilmes pokalbin sušimetame su tolimosios Brazilijos atstovais. Pirmiausia griebiu judrų, žvalų "jauniausią" kursantą tėv. J. Kidyką SJ, kaip jis pats sakosi, septyntą dešimtį bevaręs.

-- Tėve, kaip įveikėte tokioje kaitroje darbų gausą? Ar šiek tiek pramokote, sakysim, sukurti Kubilą? -- užkalbinu besikubantį šį "jaunuoli", iš Sao Paulo, Brazilijos, kuris drauge su kitais trim jaunuoliais -- A. Valavičium, R. Bagdžiūte ir J. Lukoševičium čia atkilo.

-- Pradžioje net negalvoju, kad galėsiu būti geru šokėju. Sakau, pabandysiu tik dėl visa ko. Būsiu atsarginiu ketvirtu ratu, jeigu kada prireiktų. O Brazilijoje turime gražaus jaunimo, norinčio tautinius šokius šokti. Tad ir įsijungiau į jaunimo būrį. Prisi pažinsiu, kad esu tikrai labai patenkintas. Nepraileidau nei vienos pamokos, o dėl to šiandien grįšiu į Braziliją daug turtingesnis žiniomis. Ir ten, jeigu truks ketvirto atsarginio rato -- prisidėsiu prie tautinių šokių puoselėjimo -- linksmai nusiteikęs, kalba žvalusis tėv. Kidykas, kurio

rankose netrukus atsiras ir diplomas.

Į pokalbį įsijungia čia pat stovėjęs jaunas, gražiai naujagis brazilietis Jonas Lukoševičius taip pat baigęs šiuos kursus.

-- Ar turite tautinius šokius šokančio jaunimo Sao Paulo mieste -- kreipiu pokalbį prie reikalo.

-- Šiuo metu turime dvyliką porų šokėjų. Bet kai grįšime iš šios mokyklos, suorganizuosime dar kitą tiek ir numatome turėti net 25 poras.

-- Ar patiko šie kursai?

-- Tos kelios dienos mūsų gyvenimą žymiai praturtino. Išmokome gražių tautinių šokių. Buvo puiki lietuviška aplinka, ko mes labai ilgamės. Čia sutiktas jaunimas buvo nepaprastai nuširdus, malonus ir tikrai mes nuoširdžiai susigvenome. Amerikos ir Kanados jaunimas, atrodo, kiek skirstosi pažiūromis, ištikinimais. Bet, bendruose reikaluose matoma sutaria.

-- Ar įgytas žinias panaudosite Brazilijoje?

-- Numatome net pačius mažuosius nuo 10 iki 12 metų suburti į tautinių šokių grupes.

-- Ar numatote dalyvauti IV tautinių šokių šventėje, kaip su lėšomis?

-- Šventei ruošimės ir stengsimės dalyvauti. Lėšų klausimą bandysime spręsti patys, savo mis jėgomis. Ruošime parengimus ir kitais būdais jas telksime Brazilijos lietuvių tarpe.

VIRŠUJE: Naujieji lietuvių tautinių šokių mokytojai, liepos 16 d. baigę Liet. taut. šokių instituto suruoštus kursus su kursų vadovybe ir svečiais. Sėdi iš kairės: kanadietis lietuvis tikininkas J. Rastapkevičius, IV taut. šokių šventės vienas pirmųjų mecenatų, M. Leknickas, akord. Šilkaitis, dail. Br. Jameikienė, inst. pirmininkas Br. Shotas, kursų vedėjos pavad. R. Zotovienė, kursų vedėja I. Šilingienė, JAV LB šviet. Taryb. pirmininkas J. Kavaliūnas, B. Vindašienė, kun. J. Kidykas SJ, J. Janušaitis ir IV taut. šokių šventės pirmininkas dr. L. Kriaučeliūnas.

V. Noreikos nuotrauka

-- Ar anksčiau lankėtės Amerikoje, kokia progą?

-- Pirmą kartą Amerikoje viešėjau Pirmojo Pasaulio Liet. Jaunimo Kongreso metu. Patiko. Grįžau pajutęs tvirtėjamą lietuviškame kelyje. Parsivežiau daugiau inspiracijų dirbti su lietuvių jaunimu, kitus ta mintimi uždegti. Tai praktiškai stengiausi rodyti ir tautinių šokių grupėje "Nemunas".

-- Baigti visus pokalbius, išleistuvių iškilmes pradedamos -- soduose nuaidėjo Br. Shoto skardus balsas.

Salėje paskutiniai pusryčiai, gražios Liet. taut. šok. inst. pirmininko Br. Shoto, JAV LB švietimo Tarybos pirmininko J. Kavaliūno, Ketvirtosios Tautinių šokių šventės pirmininko dr. L. Kriaučeliūno, Brazilijos atstovo kun. J. Kidyko SJ, Br. Jameikienės atsisveikinimo, linkėjimų ir padėkos kalbos. Jos trumpos, suprantamos jaunimui, kupinos širdies ir vilčių. Gražiai atsako kursantės M. Gutauskaitė, J. (Nukelta į 2 psl.) --

NAUJAI ĮSIGYTI LIETUVIŲ TAUTINIAI NAMAI CHICAGOJE

Naujai Lietuvių Tautinių Namų nupirktosios patalpos, 6422 South Kedzie Avenue, Chicagoje viduriniame pietvakariniame. Padidinama vėdinimo aparatura, perdekoruojamos didžiosios salės, talpinančios 260 žmonių prie stalų ir mažosios salės, talpinančios per šimtą žmonių susirinkimui, sienos ir lubos, keičiama apšvietimo sistema, tiesiami kilimai, perkamas inventorių ir kt.

Numatoma rugsėjo mėnesį jau pradėti patalpas naudoti įvairiems rengimams. Organizacijos ir visi lietuviai, norintieji šiomis patalpomis naudotis, prašomi kreiptis į LTN valdybos narius iš anksto. Chicago lietuviai šis malonias kviečiamas šias Lietuvių Tautinių Namų pastangas paremti, savo įnašais įsijungiant į jų narius. Lietuvių Tautiniai Namai -- visų lietuvių namai. V. Pesecko nuotrauka

Savo gyvenimą praturtinusi gražių lietuvių tautinių šokių menu V. Kriaučeliūnaitė iš Liet. taut. šokių inst. pirmininko Br. Shoto priima baigimo diplomą. Kairėje kursų vedėja I. Šilingienė.

V. Noreikos nuotrauka

Jeigu visi po tiek... IV tautinių šokių šventės finansiniai rūpesčiai nespaustų pirmininko dr. L. Kriaučeliūno pečių. Nuotraukoje iš kairės: JAV LB Šviet. tarybos pirmininkas J. Kavaliūnas, R. Zotovienė, Br. Jameikienė, kursų vedėja I. Šilingienė, Inst. pirm. Br. Shotas perduoda J. Rastapkevičiaus čekį dr. Leonui Kriaučeliūnui, IV taut. šokių šventės pirmininkui. V. Noreikos nuotrauka

IV Tautinių šokių šventės pirmieji žingsniai...

(Atkelta iš 1 psl.)

Blekytė, R. Butvilaitė, įteikdamos vadovams ir mokytojams lauko žydinčių aguonų žiedus.

LTŠI pirmininkas Br. Shotas ir kursų vedėja I. Šilingienė įteikia baigusiems diplomus, spaudžia ranką, linki, kad igytas žinias panaudotų jaunimo tarpe, kad augtų naujos tautinių šokių grupės, kad vyresniųjų viltys išsipildytų, kad mūsų gražūsis jaunimėlis pamiltų gražiuosius tautinius mūsų tautos šokius.

O išleistuvių pabaigoje, dr. L. Kriaučeliūnas pristato mielą kanadietį lietuvių ūkininką Juozą Rastapkevičių su žmona Terese, kurie šių kursų proga, IV tautinių šokių šventei paskyrė 500 dol. auką ir tuo tapdami šios šventės bene pirmieji mecenatai.

Po gražių iškilmų, ėmė tuštėti gražieji V. Jonyno sodai, nutilo jaunimo klegesys, visi išskubėjo dirbti naudingų lietuvių kultūrinio gyvenimo darbų.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Malonu sutikti jaunuolį lietuvių iš Brazilijos ir su juo pasikalbėti įvairiais lietuvių gyvenimo reikalais. J. Lukoševičius (kairėje) kalbasi su Dirvos bendradarbiu Jurgiu Janušaičiu. V. Noreikos nuotrauka

Mums rašo

PUIKUS STRAIPSNIS

Dirvoje Nr. 52 buvopas talpintas puikus V. Kavaliūno straipsnis "kelėta žodžių kritikos klausimais".

Nors kritikos klausimais teko skaityti nemažą rašinių, tačiau ir ši straipsnį perskaičiau su vis didėjančiu susidomėjimu, nes tokie straipsniai, kuriuose idėta tiek daug sugebėjimo

mo ir šviesios nuovakos yra labai retas reiškinys mūsų spaudoje. V. Kavaliūnas palietė labai idomią, gyvenimišką, neeilinę temą ir savo publicisto talentu sugebėjo ją gyvai nekasdieniškai pateikti skaitytojams.

Antanas Nakas

JURIDINIS KLAUSIMAS

JAV Aukščiausio Teismo sprendimas, leidžiantis New York Times ir Washington Post dienraščiams spausdinti ištraukas iš Pentagono istorinės studijos apie JAV išvėlimą į Indokinijos konfliktą, manyje iškėlė grynai juridinį klausimą:

Kaip vagis, taip ir vogtų daiktų naudotojas, žinodamas, kad tie daiktai vogti, įstatymais yra baudžiami.

Kaip Aukšč. Teismas, žinodamas, kad tie daiktai vogti, leido jais naudotis aukščiausi minėtiems laikraščiams?

V. D.
Worcester, Mass.

Lietuvos miestų "problemėlės"

Spalvotose okupuotos Lietuvos atvirukuose miestų vaizdeliai atrodo jaukiai ir patraukliai. Ki taip apie "smulkaus grafiko" buitinių tvarkymų byloja laiškei redakcijoms. Tuose laiškuose gyventojai skundžiasi netvarka ir dėmesio stoka mažoms švaros ir tvarkos "problemėlėms".

J. Žerskienė, Vilniaus gyventoja, rašo:

"Vienas gražiausių miesto kampelių -- Garelis gatvėje Nr. 3 esančio namo kiemas -- virto šiukšlynu, nes šiukšlių mašinos atvykimo grafikas labai nepalankus dirbantiems iki 18 valandos. Be to, vairuotojas ne visada jo laikosi, todėl dauguma gyventojų išsirengę popierinius maišus arba dėžes balkonuose ir laukia šeštadienio. Keista, kad ne visas šiukšles vairuotojas priima. Prakiurusio kibiro ar puodo į mašiną neišmesti. Neima ir kartono dėžučių. Tokia "tara" kraunama kieme arba už tvoros -- į 75 darželio teritoriją.

VI. Stauskas, Kauno gyventojas skundžiasi visai jau nepaprasta laisvo pasaulio gyventojui "problemėle":

"Toks šiandieninis Kaunas. Jame nelengva susigaudyti ir senam kaimiui: iškyla nauji kvartalai, nusitęsia naujos gatvės, atsiranda nauji transporto maršrutai. O ką jau bekalbėti apie atvykusį komandiruočių ekskursantą. Kiek kartų teko girdėti žmones besikreipiantį praeivius, milicijos darbuotojus ir nusivylusius atsakymu, nes toli gražu ir šie ne viską žino apie savo miestą.

Čia rimtu pagalbininku vieniems ir kitiems galėtų būti miesto planas ar bent schema su autobusu ir troleibusu maršrutais. Bet kur jų gauti?

Ir A. Kulevičius, Šilutės gyventojas, turi savo "problemėlių":

"Smagu buvo Šilutės rajono Piktupėnų tarybinio ūkio darbininkams, o ypač seneliams bei namų šeimininkėms, kai jų kambariuose veikė radijo taškai. Bet vieną dieną jie ėmė ir nutilo. O kodėl -- niekas nežino. Gal šią "paslaptį" atskleis rajono ryšių mazgas!

J. Petronis rašo iš Vilniaus:

"Iš Vilniaus autobusų pasuko Ukmergės link. Prie sustojimo su raudonu ženklų lūkuriavo kelas moteriškių. Įkyriai

krapnojo lietus, vėjas plėšė nuo galvos apdangą. Pamačiusios sustojusį autobusą, moterėlės griebė savo nešulius ir sugurgėjo į vidų. Pirmoji jau suskubopatogiai atsisėsti, bet nuaidėjo griežtas vairuotojo balsas:

-- Autobusas ne jums -- minkštasis... Be to, prie kiekvieno kampo aš nesiruošiu sustoti...

Bobulės klusniai, barškėdamos bidonėliais, vėl išsikrapštė į žvabų rudens liūtų. Autobuso durys užsitrenkė."

Ši trumputė "problemėlių" mozaika nurodo koks nenormalus ir, vakeriečiui keistas, "smulkaus grafiko" nesustitvarikymas nuodija tarybinio žmogaus buitį. Pripratę prie tūkaskdienių nepatogumų, apie jas nekalba ir žymūs turistai iš okupuotos Lietuvos Amerikoje. Juk visa tai skirtinga tam mažam žmoge-

liui, kuris ant balkono laiko šiukšlių dėžes, kuriam nepasitiki patiekti miesto plano, kuriam "užgesina" radijo tašką, vienintėlį šaltinį žinių ir muzikos iš rajono ryšių mazgo malonės, ir kuri be susivaržymo išmeta iš autobuso, nes autobusas yra "minkštasis" o mažas žmogelis privalo važiuoti "kietajame".

Šios, ir panašios "problemėlės", kaip švelninančiai jas vadina ir redakcijos, skirtos naujai klasei "beklasėje" visuomenėje. Tai yra naujo proletariato, užguito ir beteisio, dalia.

Gera, kad dar vienas kitas iš jų, tinkamą formą suradęs, parašo laisvą redakcijon. Jis iškelia problemą. Redakcija, kaip visuomet, labai būdingą problemą suverčia kurio nors pareigūno netinkamam elgesiui. Tačiau esminė tokių "problemėlių" priežastis yra griozdiškas ir gyvenimo praktikai netinkamas režimas. (st)

PAGELTUSIUS PUSLAPIUS BEVARTANT

Manoj lituanistinė bibliotekoj randasi ir vienas kitas gausių leidinių. Kartas nuo kartos paėmu juos į rankas, pavarau, pasigėriu ir vėl padedu į knygų lentynas. Tų leidinių ir skaitymas -- privalo būti labai atsimamas, nes knygų puslapių -- pageltę, trapūs ir nestipriai besilaiką visumoj. Vienas iš tų leidinių -- tai Lietuvių literatūros istorijos konspekto CHRESTOMATIJA.

Jos visa metrika -- šitokia: Kultūros ir švietimo sekcijos leidinys, Lietuvių literatūros istorijos konspekto Chrestomatija, sutaisė Sofija Čiurlionienė (Kymantaitė), Voronežas, "Lietuvių spaustuvė", 1918 m. Turinyje -- senų lietuvių autorių kūrinių ir jų kūrybos pavyzdžių. Jame skaitome Mažvydžio "Chrestomusą prastyszadei", Bretkūno "Iš Postillos 1951 m.", Daukšos "Prakalbą prie Pastillos 1599 m." vėl to paties autoriaus fragmentas iš Pastillos, Širvydos iš "Punktay sakimu" 1644 m., iš "Knigas Nobažnistas Krikščionyskos" ir Valdžios raštas 1724 m., Duonelaitis iš "Pavasario linksmybių", iš "Rudenio gėrybių", "Anžuolis gyrypėnys", Poška "Žemaičių ir Lietuvos muzikas", Stanevičius "Arklis ir meška", Strazdelis "Sirasas daina", Daukantas iš "Lietuvos istorijos", Valančius "Mikė melagėlis", "Guvus Vincė", "Plikbajoris", "Vokiečiai pas Varnius", "Senųjų kalnas", "Apie motinos keiksmą", iš "Palangos Juzės" ir iš ten pat -- "Žemaičių vestuvės". Toliau -- Baranaukis iš "Anykščių šilelio", Basanavičius "Prakalba" (iš "Auszros"), Kudirkas iš "Tėvynės varpų", "Maniešiams", "Labora", "Lietuvos šviesuoliams", iš "Lietuvos tilo atsiminimų", Pietaris iš "Algimanto", Poška "Muzikas Žemaičių ir Lietuvos".

Tai toks chrestomatijos turinys, o jis -- labai įdomus. Leidinyje -- 89 psl., užpildyti sena mūsų autorių kūryba -- eiliuota ir prozine, teikiančia kiekvienam lietuviui pasididžiavimo jausmą, kad jau tokiais senais laikais, kaip Bretkūno Postilla 1591 metais, Daukšos Postilla 1599 metais, jau rašyta, kūrta ir puoselėta savo kalba, savasis raštas.

S. ČIURLIONIENĖS
"PASIAIŠKINIMAS"

Gale Chrestomatijos atspaus-tas autorės S. Čiurlionienės žodis, kuris pavadintas "Pasiaiškinimu". Jame rašoma: "Šitoji Chrestomatija sutaisyta skubotai, daug turi savyje netobulumų ir nepilnai tepasiekia tikslą. Ji tik supažindina skaitytoją su tuo, ką rašė vienas kitas mūsų rašytojas. Tik rašytojų mintys, idėjos, protavimai paduodami, bet dažnai jaunebe-tąja kalba ir nebe-tokia rašyba,

kaip buvo parašyta. Atsitiko tai todėl, kad labai buvo sunku gauti Voroneže pirmojo leidimo raštų. Vieni buvo nurašydinti Petrapiļje, kiti -- Maskvoje, kur teko užteiti ieškomojo rašytojo veikalą, nežitrint, kada tas veikalas išleistas. Daugumą raštų leido antrą ir trečią kartą gale XIX šimtmečio uolūs taisytojai, o ištikrųjų, ne sykį labai gražių autorių įpytybių naimkmojai. Taip labai "pataisytas" tapo ir Valančius, ir tik jo antrojo leidimo tegalima buvo gauti. Kaip kartais nesivaržė -- tegul parodo Poškos raštų pavyzdys. Jau buvo surinktas "Žemaičių ir Lietuvos muzikas" nurašytas iš knygelės išleistas Amerikoje, kada atsirado leidinys daugiau pastiklėjimo vertas, nes "Lietuvių Tautos" paduodamas iš nuorašo kitą kartą Kalnėno į "Aušrą" atsiųsto.

Pirmųjų rašytojų, kaip antai: Mažvydžio, Bretkūno, Daukšos raštai -- paimti iš Volterio Chrestomatijos (išleistos Petrapiļje 1903 m.), bet spaustuvė neturėdama senosinių ženklelių, ne visa tegalėjo išspausdinti, reikėjo kankintis raides pakeisti kitomis, pav. buvo vartojama XVI ir XVII šimtmečių vokiškas aukštas s ir vokiškas sz, pakeistas dabar vartojamomis. Taip-pat spaustuvė neturėjo Daukšos vartojamo ilgumo ženklo, ir lenkų kalba parašyta, jo prakalbai tik pusei prakalbos teuzteko akcentuotų balsių. Taip-pat XIX šimtmečių vartojama u su mažu o viršuje reikėjo pakeisti uo. Tikrai nei kieno netaisyti tėra raštai Kudirkos ir Pietario, o Duonelaitis paimti iš rūtpestingo J. Šlapelio leidimo. Antrajame Chrestomatijos leidime tų netobulumų reikės išvengti, tuo tarpu, nors labai netobula, bet gal patarnaus mokyklai ir šitoji Chrestomatija, kaip po priedas prie "Lietuvių literatūros istorijos komplekto".

Tokių bėdų turėta autorės su darant ir spausdinant čia minimą Chrestomatiją. Bet gi, kaip matome, ir anuomet, tik Lietuvos laisvės atgimimo priešaušryje, šviesuolių buvo sielosi mūsų mokykla ir mūsiškiu lietuvišku atžalynu -- jaunimu.

Pranys Alšėnas

• Emilija Čekienė, KAD JI BŪTŲ GYVA. Išleido Vilties leidykla. Aplanas ir vinjetės puslapiuose -- Pauliaus Jurkaus. Leidinys iliustruotas ir nuotraukomis. 420 psl. Kaina -- 5 dol. Gaunama Dirvoje ir pas platintojus.

ATNAUJINKITE
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel 6R 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave.. Tel TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYČIOS

Saugus ir pelningas sutaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės ląskštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskaičius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAI SOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

TAUTINIO POTENCIALO ALINIMAS

Jaunimas visad pilnas entuziazmo. Jis linkęs talkai. Jis linkęs džiaugtis darbu. Tuoj pat prisimena "darbo talkos" Nepriklausomoje Lietuvoje. Šimtai jaunuolių vyko į Lietuvos pajūrį, ar kitur, ir praleisdavo atostogų dalį su kastuvu ar neštuvais. Jie nudirbavo naudingus darbus ir jautėsi patenkinti. Jie didžiavosi savo darbu. Ir "darbo talkos" ženklis jiems reiškė nemaž tiek, kiek geras egzaminų pažymys. Galbūt ir dabar, jeigu kas išsaugojo tokį švarko atlaipą, išegamą ženklėlį, tas juo didžiavosi. Tai buvo tautinio susipratimo ir entuziazmo ženklis. Tai buvo darbas savo žemei.

Kada Lietuva žiauriai okupuota, okupanto dėmesys atkreiptas į darbo jėgą. Jaunimas turi būti išnaudotas "plačiosios tėvynės" reikalams. Ir, štai, sudaromos tokios sąlygos, kad lietuviškas jaunimas turi vykti į ... Altajų! Ne Lietuvoje, bet Altajuje turi lietuviškas jaunimas lieti savo prakaitą ir aikvoti savo laiką!

"Komjaunimo Tiesa" patetiškai pristato tą lietuviško jaunimo išplėtimą iš Lietuvos. Lietuviai vadinami "Lietuvos pasiuntiniais".

Birželio 24 d. laikraštis dėsto:

Lietuvos pasiuntiniai per vasarą Altajuje pastatys 3 gyvenamuosius namus, 2 vaikų darželius, 2 fermas, elektros stotį -- atliks darbus už 700 tūkstančių rublių.

Laikraštis paaiškina: Pažvelkite į krašto žemėlapi. Tai beveik neliestos taigos platumos, kviečiais apšėtos stepės, aukšti kalnai ir naujos gyvenvietės... Taip, darbo rankų Altajuje nepaprastai trūksta...

Bet ar netrūksta darbo ir Lietuvos teritorijoje? Argi nėra kur nukreipti jaunimo darbo talkos savoje žemėje? Kaip tik didesnę poveikį į jauną žmogų turėtų savo žemės ir savos buities pažinimas.

Lietuva ir įdomi, ir įvairi, ir pakankamai plati jaunimo darbo talkoms. Kodėl "Komjaunimo Tiesa" patetiškai žaivisi Altajaus gamtos egzotika, kodėl kviečia Altajuje statyti "3 gyvenamus namus ir 2 vaikų darželius"? Ar jau tokie "3 gyvenamieji namai ir 2 vaikų darželiai" pastatyti Lietuvoje? Kodėl lietuviškas jaunimas visai vasarai išraunamas iš Lietuvos aplinkos ir

grūdžiamas, nuskraidinamas, lyg ištremiamas, į Altajų?

Tas ištremimas atpildomas gal būtų partiniu respektu, kad jaunuolis dirbo Sibire ar Altajuje. Bet kodėl toks respektas? Tai respektas už klusnumą režimo politikai. Režimui reikia alinti tautinį potencialą. Šaukimas į Raudonąją armiją įvaro lietuvių ir rusiškojo gyvenimo buitį. Kalba, papročiai, ideologija -- viskas tai deformuoja lietuvių ir formuoja iš jo "sovietinį" padarą. Lygiai to pat siekia tos darbo talkos, kada jaunimas skraidinamas už tūkstančių kilometrų nuo Lietuvos.

Ir Lietuvoje yra daug galimybių pritaikyti jaunimo entuziazmą nudirbti reikalingus darbus. Ir Lietuvoje stokoja gyvenamųjų namų ir vaikų darželių. Bet, va, šimtai lietuvių jaunuolių verbuojami dirbti tolimame Altajuje, o namo sugrižę matyti, kad tėvų žemėje stokoja ir gyvenamųjų namų ir vaikų darželių.

Lietuviai jaunuoliai, dalyvavę Nepriklausomoje Lietuvoje darbo talkose, vieningai tvirtino labiau pamilę savo tėvynę. Kaip tiksliai apmažinti savo tėvynės meilę ir siekia bolševikinės pastangos gabenant lietuvių, latvių, estų ir tolimus Sovietijos užkampius ir verčiant juos dirbti ten, ignoruojant savo žemės reikalus. Tai yra nuolatinis okupanto rūpestis alinti tautinio potencialo vis neišnykstantį buvimą. (ar)

"DRAUGAS" NIEKUS PARASĖ

Kultūrinės dalies apžvalgininkas liepos 17 d. numery, paminėdamas "Naujosios Vilties" 2 nr.-į, tarp kitko taip parašė: "tono ir tarpasvuotės (? tokio lietuviško žodžio nėra, yra 'tarpusavio' arba 'savitarpio') kovos taktikos prasme "Naujoji Viltis" ir "Akiračiai" kai kuriuose savo puslapiuose atrodė kone dvyniai". Tai yra tas pats, kaip pavadinti "dvyniais" tokiamarijonų leidžiamą "Kristaus Karaliaus Laivą" ir komunistų JAV leidžiamą "Šviesą": pirmasis yra religinis, antrasis -- antireliginis. Kai "Akira-

Lietuvių jaunimas, dalyvavęs Argentinos tautinės šventės minėjime, žygiuoja Buenos Aires gatvėmis. Kairėje ALOST pirm. A. Mičiūdas, kurio rūpesčiu šiais metais buvo oficialiai pakviesti lietuviai jaunuoliai dalyvauti iškilmėse. Jų nugalėnimui į iškilmes kariuomenė atsiuntė prie liet. parapijos autobusą ir po iškilmų vėl parvežė. Jaunimas turėjo progos iš arti pamatyti Argentinos prezidentą. P. Gudelevičiaus nuotrauka

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

SENTIMENTAS IR LAIKINUMAS

Dar niekada, tur būt, žmonijos istorijoje nebuvo taip nuvertinta vyresnioji karta, kaip dabar. Tai neaplenkia nei mūsų išeivijos lietuvių. Net viešose paskaitose prieš vyresnius ne vengiama pasisakyti. Vieną tokią būdingą jaunimo paskaitininko nuomonę perdavė Draugas savo įžanginiame birželio 30 d. Tas mintis praveria giliau panagrinėti ir iš kitos pusės. Skaitome:

"Čia išaugę ir mokslus išėję jaunieji lietuviai savo aplinkoje be didelių pastangų pastebi vyresniųjų blaškymąsi, skaldymąsi, sunkų prisitaikymą prie vietos ir laiko reikalavimų. Tas būsena netikrumas duoda progos pastebėti dvigubą gyvenimo matą -- didelę meilę savo paliktai tėvynei bei laikinam pabrėžimą ir nepaprastą išikūrimo pastangas bei ryškų irzlumą. Jaunesnieji tai laiko vyresnės kartos dvasiniu pasimetimu".

Lengva pastebėti kitų klaidas ir blogas ypatybes, bet savo klaidas tik didžios asmenybės prisipažįsta. Taigi ir šiuo atveju, vyresnioji karta

čiai" yra aiškiai pasiūvę tarnauti naujai kairei, tai "Naujoji Viltis" bekompromisiniai užėmė lietuviškas pozicijas. Mes nesame kaip kai kurie amerikiečiai senatoriai, kurie mano, kad su subversija galima kovoti apsimovus baltais pirštinaites. O jiems pakiša priešingoji pusė bombą panosėn. Ir dar būdingas "Draugui" kitas dalykas, tai pastangos ikalbėti, kad tautininkams užtektų ir vienos "Dirvos", kam jiems dar žurnalo reikia. Kodėl to paties nesako apie "Aidus", "Į Laisvę" ar "Laiskus Lietuviams", kai "Naujoji Viltis" daugeliu atvejų už tuos žurnalus yra stipresnė imant grynai žurnalistiniu požiūriu. Baidoma ši konkurencijos? Toki nusiteikimą prancūzai vykusiai pavadina "jalousie professionnelle" (profesinis pavydas).

(kr)

yra įsitikinusi, kad mūsų jaunimas, nešamas to krašto dvasiniai pasimetusio jaunimo bangos ne vienas tuo bendruoju pasimetimo keliu suka.

Žinoma, išikūrimas ir prisitaikymas prieš 20 metų atvykus į šį kraštą dabartinio jaunimo tėvams buvo tikrai sunkus. Be kalbos, be pinigų, praradus savo profesiją reikėjo iš naujo kurtis, viską gyvenimo reikmenims pirkti, šeimą pavaldinti, kai kuriems vaikams tuoj pat mokslą leisti be jokių stipendijų už mokslą mokėti. Nei vienas atvykęs lietuvis nėjo miesto pašalpos prašyti, kaip tai daro kitos tautybės.

Jaunimas klysta manydamas, kad dabartiniam vyresniesiems, atseit, jų tėvams buvo sunku prisitaikyti prie vietos ir laiko. Juk tie vyresnieji, apie kuriuos dabar jie kalba, atvykę į JAV prieš 20 metų buvo gana jauni, to paties amžiaus, kaip tie dabartiniai šio krašto mokyklai baigusieji kalbėtojai. Galėjo lengvai ir greit prisitaikyti, tokių ir buvo, tačiau tik išimtis. Jie prisitaikė, gavo darbus, kalė pinigus, jiems neberūpėjo tėvynė nei lietuviybė, bet jie negalėjo pakeisti savo tautybės, jie liko lietuvių kilmės Amerikos piliečiais, tik tai dingo lietuvių ir lietuvių tautai. Juk ir didžiajame New Yorke mūsų yra tūkstančiai, o svarbiausiais įvykiais susirenka dešimtims, o jau geriausiui atveju iki poros šimtų. Anuos kitus gali jaunimas vadinti prisitaikiusiais prie laiko dvasios.

Kiti gi lietuviai nematė reikalo ir neturėjo laiko prisitaikyti atvykus į laisvą kraštą, kur niekas neverčia niekam taikstyti. Visi stengėsi rūpintis vaikų ateitim visai išjungdami iš gyvenimo save. Pagaliau apie kokį prisitaikymą ir kalbama. Vyresnioji karta kaip ir čia gimę gerbia priglaudę juos kraštą, jo laisvę ir įstatymus, sąžiningai atlieka pilietines pareigas, nedemonstruoja prieš valdžią, nes praktiškai pagyvenę tironų smurto už-

grobtų savo tėvynę, gerai žino, ką reiškia gyventi demokratiniam laisvės krašte.

Toliau jaunieji primeta vyresniesiems nesibaigiantį sentimentą savam kraštui. Bet, naujoji mūsų laikinoji išeivių tėvynė JAV nereikalauja išsižadėti jausmų tėvų žemei kai tuo tarpu sovietinis okupantas Lietuvoje prievarta verčia garbinti didžiąją "tėvynę" -- Tarybų Sąjungą. Net ir mūsų naujieji ateiviai iš JAV apsilankę verčiami ten garbinti okupantą, o niekinti JAV, tačiau iš baimės prieš šalia stovinčių enkavedistų, nes jei tai plauktų iš nuoširdaus susižavėjimo, tai ko gi čia begrižti?

Būtų nehumaniška ir net ne žmogiška, jei mes išrautume sentimentą gimtajam kraštui, kurio žemė priglaudė tūkstančius mūsų partizanų kojoje už Lietuvos laisvę, daugumos iš mūsų galgiminių ir net vaikų, tos

dabartinės mūsų generacijos brolių ir sesių, užtat ir juose tas sentimentas neturėtų išblėsti. Sentimento jausmas prievarta išplėšiamas tik diktatūros kraštuose. Prisimenu, kai pirmosios bolševikų okupacijos metu vienos ištaigos tarnautojos motinai mirus, dukterė negavo leidimo vykti į laidotuves, nes motinos nebeprikelėsi, atsakė ištaigos viršininkas, o tik sugaiši porą dienų iš tarnybos be jokios naudos. Ji buvo spėjusi okupantams jau prisitaikyti ir tarnyboje pakilti, bet, kai buvo reikalaujama išplėsti sentimentą motinai, ji nebešlaikė, verkė, skundėsi, dejavo ir... tą baisų birželį kartu su tūkstančiais dingo, nors visais kitais būdais stengėsi įtikti okupantui. Sentimentas motinai pražudė.

Kad mūsų senieji emigrantai nebuvo praradę sentimentą, tėvų žemei, tai dėka to ir mes -- jaunoji generacija buvom sušelpiti ir pasiekėme šį kraštą. Keista, kad jaunuolis čia išaugęs ir baigęs mokslus taip kalba apie sentimentą, kai šitas kraštas JAV itin pasižymi sentimentu ir vargą ar nelaimę patekusiesiems ne tik savo krašto žmonėms, bet visomis tautomis įvairiais būdais visus šelpiant stengiasi pagelbėti.

Idomu, kokia prasme vyresniesiems primetamas laikinumo pabrėžimas. Nejaugi akademiniams jaunimui dar nežinoma, kad žemėje nieko nėra amžino. Sugriūna didelių valstybių galybės, o tuo labiau tironijos. Aišku, sugrius ir sovietinė diktatūra, pavergusi visą eilę tautų. Ir Lietuva vėl bus laisva. Daug vyresniųjų nesulauks, bet jaunieji turi žinoti, to siekti ir neatsisakyti to sentimentą bei tikėjimo okupacijos laikinumu.

DIRVOS NOVELĖS KONKURAS Premija \$500.00

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1971 metų rugsėjo 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėsti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 500 dolerių premija. Konkursas skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gražinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš penkių asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

VYTAUTAS MINIOTAS DEMAGOGAS IR PROVOKATORIUS [2]

Jis juos lengva ranka apiformino, kaip sabotažininkus, norinčius pristatyti prievolių bei remti Tarybinės valdžios! Kiek žmonių iš Raseinių apskrities išvežtų į Sibirą guli ant Minioto sąžinės tai jis ir pats tikriausiai nežino! Susimaišė jau tikriausiai jo visa kortekal!

Kiek iš tų išvežtųjų žmonių rado savo kapus Kalymos, Karagandos, Norilsko ir kituose lageriuose?

Jo "tarybinė sąžinė" neleidė neišvežti į "liaudies priešų sąrašą" ir savo gimnastę iš Girkalnio valsčiaus, mokytoją Juškaitę. Ir ji iškelia "plačion tėvynėn", kur "taip laisvai kvėpuoja žmogus", su trim mažais vaikais.

Po tokio didelio lietuvių tautos istorijoje pasižymėjimo, Miniotas buvo 1949 metais paskirtas to paties "Staliniečio" laikraščio redaktorium. Tačiau jam, jau subrendusiam vyrui, greit pasirodė, kad Betygala, Mišaičiai, Kražiai, Nemakščiai, Viduklė, Vadžgirys bei kiti Raseinių valsčiaus miesteliai yra per mažas objektas jo veikloje! Ir svarbiausia, dargi tai, kad čia jį tykojo kiekviename žingsnyje partizanų kulka. Ir kai jo buvęs samagono draugas, stribai, beveik visi buvo partizanų išgulyti, 1951 metais Miniotas nusprendė išsinešinti iš Raseinių į Vilnių. Vis arčiau Maskvos, vis arčiau Berijos!

Prieš išvažiavimą Miniotas dar apsisvedė ant kartą. Jis jautė, kad Vilniuje jo laukia didelė karjera, jis jautė, kad jei ir neprilygsta pačiam Berijai, tai lygus Abakumovui arba bent Riuminui!

Nors Miniotas Raseiniuose ir praėjo NKGB tardytojų kursus, tačiau jam dar atrodė, kad to maža ir Vilniuje su pradinės mokyklos pažymėjimu gali atitinkamai neįvertinti! Juk ir Vilniuje gali būti, kaip ir Raseinių gimnazijoje išbrovę įvairūs liaudies priešai!

Taigi Miniotas, suklas tojęs Raseinių gimnazijos direktoriaus Sirtauto parašą, pasidarė Raseinių progimnazijos baigimo pažymėjimą. Po direktoriaus Adomo Krumino "demaskavimo" nauju ginazijos direktorium buvo paskirtas Sirtautas.

Atvykęs į Vilnių su tokia kristaline anketa jis buvo tikras, kad jo praeitės niekas neišdrįs patikrinti. Taigi jį ir priėmė į Vilniaus saugusį Darbo Jaunimo vidurinę mokyklą. Ten mūsų Vytukui mokslai nelindo į galvą. Talio ir Vijeto teoremoms jam taip ir liko nepasiekiamos, tačiau jis sugebėjo pasižymėti visuomeninėje veikloje! Tik jam atvažiavus į Vilnių susidarė išpūdis, kad jis gali čia neberasti dirvos savo geniškai veiklai, tačiau, pabuvęs vidurinėje mokykloje kelis mėnesius, pamatė, kad ta mokykla niekuom nesi-

VYTAUTAS SVILAS

V. Vokietija

skiria nuo Raseinių gimnazijos. Ir čia mokytojai reikalauja mokytis, ir Vilniuje jie nenori suprasti, kad revoliucija pavojuje! Ir dargi, iš mokinių atsiranda tokių, kurie gerai mokosi ir nesmerkia partizaninio judėjimo. Tai tikri liaudies priešai!

Taip Vytukui tvarkant visas tas "antitarybines grupes" ir atėjo 1953 metai, kurie jam buvo patys sunkiausi. Metai didžiausių įvykių. Mirė pats geriausias provokatorių ir demagogų draugas! Draugas, kurio tik vienas vardas "Plieninis" įkvėpdavo Vytuką sekti jo pavyzdžiu. Jis niekaip dar negalėjo suprasti, kad ir tokie žmonės gali mirti! Šio genijaus iš visų genijų mirtis pareikalavo iš Vytuko daug pergyvenimų ir ašarų. Verkė visa tarybinė liaudis, verkė ir Vytukas kartu su jais. Iki gruodžio mėnesio jis išliejo visą kibirą ašarų. Ir štai gruodžio mėnesį, tų pačių metų, vėl jam su teikiama antras didelis smūgis!

Jo idealas, Stalino geriausias draugas, visų Tarybų Sąjungos provokatorių ir demagogų vadas buvo sušaudytas, kaip Amerikos imperalistų agentas! Lavrentijai Pavlovič Berija Vytuko gyvenime visada vaidino didžiausią vaidmenį, tai buvo žvaigždė nepasiekiamų aukštybių! Tai buvo laikai, kuomet Vytukas dar gyvendamas Raseiniuose galėjo su malonumu kiekvieną tarybinį pilietį apšaukti esant liaudies priešu ir suvaryti jam devynis gramus švino į kaklą, arba išsiųsti į Sibiro lagerius. Viskas priklausė tik nuo jo norų ir išgėrimo laipsnio!

Ir tuose laikuose Vytukas ne kartą keikė savo tėvus, kad jie jį pakrikštijo tokiu negarbinu Vytauto vardu. Jis jau buvo pradėjęs daryti žygius pakeisti per teisumą į Lavrentijaus vardą. Dabar ši problema atkrito ir jis, dargi džiaugėsi kad teismas nesusipėjo to padaryti!

Dabar po jo kojomis viskas susiūbavo. Pajuto kad ir jis vieną dieną gali atsisėsti į kaltinamųjų suolą. Ir po to, kai NKGB viršininkas Abakumovas ir ypatingų bylų skyriaus viršininkas Riuminas pasekė Berijos pėdomis, mūsų Vytukas pradėjo galvoti, kad ir Maskvoje kas tai netvarkoje, kad ir Maskvoje yra išbrovusi kokia tai antitarybinė grupė!

Būdamas, tačiau, karta ir negirtas, Miniotas suprato, kad prieš Maskvą nepapūsi ir norint išlikti gyvam, reikia prisitaikyti prie sąlygų. Taigi jis pradėjo jau ir Vilniaus gatvėse sveikintis su buvusiais (tačiau jam dar nesusipėjus apiforminti išvežimui) liaudies priešais. Paskviesdavo juos išgerti ir kartu su jais "stebėda-

vosi" Berijos apsukrumu ir Stalino budrumo stoka.

Ir kai 1956 metais XX komunistų partijos suvažiavimas Maskvoje pasmerkė ir patį Staliną, tai mūsų Vytukas pradėjo jau bijoti, kad dar už kelių metų nebūtų pasmerkta ir pats Leninas! O kartu su Leninu ir visas marksizmas bei visos Engelso teorijos. Tie keli metai Minioto gyvenime kainavo jam daug sveikatos, nervų bei pergyvenimų.

Ir mūsų bebaimis Vytautas Miniotas berado tik išganymą karts nuo karto naktį ateiti ir priklaupti prie Felikso Edmundovičiaus Dzeržinskio memorialinės lentos! Nedrąsiai jis pakeldavo savo akis į granitinius iškaltais raidėmis, kuriame buvo parašyta, kad Dzeržinskis, pats Čeka viršininkas yra gyvenęs Vilniuje. Miniotui kartais pasirodydavo, kad Dzeržinskis yra už tos lentos ir kiek vienu momentu gali pasirodyti ir duoti patarimą kaip toliau elgtis!

Vis dažniau Miniotui pradėjo spausti po krūtine, kutenti paširdžius. Jis pradėjo blogai miegoti. Sapnuose jam vis dažniau pasirodydavo tie veidai, kuriuos jis likvidavo, kuriuos jis išsiuntė į Rusijos gilumą lėtai mirčiai. Aišku, tu, kuriuos Miniotas sutvarkė ir kuriuos priglaidė Raseinių žemėlį jis nebijojo -- mirusieji juk nekaltai. Tačiau jam buvo baisiausia, kurio jo tarpininkavimu atsidadė po įvairius Tarybų Sąjungos lagerius bei tremimo vietas. Miniotas juk nežinojo katrie iš jų jau kojas parkratė? Jis nežinojo, o gal kas dar ir liko gyvas? Jis nežinojo, kam iš jų bus leidžiama grįžti atgal į Lietuvą? Ši mintis Miniotui nedavė ramybės. Jis slapta, savyje kartais keikdavo ir patį Staliną ir Beriją, kad jie paskutiniaisiais metais buvo panaikinę mirties bausmę! Ir svarbiausiai tuo laiku, kuomet Miniotas siuntė Raseinių apskrityje! Aišku jis žinojo, kad oficialiai grįžęs į Rusijos nei Raseinių gimnazijos mokytojai, nei kiti buvę liaudies priešai nieko jam blogo negalės padaryti. Jis, Miniotas, juk veikė pagal to meto valdžios reikalavimus ir jis juk buvo tik mažas sraigutukas vykdamas Stalino ideologijos įkūnijimą Lietuvoje! Jis juk nieko blogo žmonėms ir nepadarė! Jeigu kas anksčiau, pagal planą ir išva-

žiavo į Sibirą, tai jo nuomone tas tik pasitarnavo tų žmonių ateičiai! Miniotas buvo įsitikinęs, kad kiekvienas tarybinis pilietis turi praeiti kalėjimus ir lagerius (aišku išskyrus jį patį) ir kuo jie anksčiau tai padarys tuo geriau dėl jų pačių. Juk buvo laikai, kai Tolstojus bei Gogolis svajojo papulti į kalėjimą, kad galėtų vėliau aprašyti visus savopergynimus patirtus kalėjime. Bet tais laikais papulti į kalėjimą buvo didžiulė problema. Dabar, pagal Miniotą, laikai pasikeitė ir kiekvienas turi teisę ne tik į darbą, mokslą bei nemokomą gydymą, bet ir į kalėjimą! Ir kuo greičiau žmogus ten papuolė tuo geriau dėl jo paties. Atbuvęs ten 10 metų, žmogus išėjęs gali kurti gyvenimą ant rimtų, marksistinių pagrindų!

Baimė, tačiau kėlė tas, kad tie grįžę gali nesuprasti jo gerų norų ir gali iš už kampo paleisti į jį šūvį, arba kur parsivertę gerai primušti. Taip praėjo keli metai, o gyvenime tuščiai, abejonėse ir svarstymuose. Per tuos metus Miniotas ne tik kad nesugebėjo nieko pasiūlyti, o daug, bet nesudarė ir protekijos iškeliauti į Sibirą!

Jis, dargi, pradėjo bijoti ir galvoti, kad tie metai nebus jam iškaityti į jo darbo stažą (sodinti žmones į kalėjimus) ir ateityje jam tas gali atsiliepti į jo pensiją. Niekas gero per tuos metus negalėjo jam patarti ir jo bendraminčiai iš Valstybinio Saugumo Komiteto. Jie ir patys nežinojo koku keliu eiti!

Po Berijos sušaudymo Tarybų Sąjungoje buvo likviduota Valstybinio Saugumo Ministerija (MGB) ir vietoj jos buvo sukurta tik Valstybinis Saugumo Komitetas (KGB), kuris betarpiškai priklausė Vidaus Reikalų Ministerijai (MVD). Ir to komiteto reikšmė smarkiai krito, neatsižvelgiant į tai, kad jis, dargi po šiai dienai. Visose Tarybų Sąjungos respublikose vyko valymai. Maskvoje, aišku, tas geriausiai atsispindėjo. Daugelis be teismų, be tardymų buvo sušaudyti. Likę buvo represuoti, arba pažeminti savo pareigose. Kitose respublikose irgi daugelis buvusių MGB darbuotojų buvo iš darbo atleisti, arba patraukti baudžiamon atsakomybėn. Lietuvoje, tačiau, tie visi valymai praėjo pro šalį. Partijos darbuotojai sugebėjo išlaviruoti ir KGB aparate išsaugoti senus, prityrusius berijinius kadrus!

Savitarna

Savitarna yra patogus būdas aptarnauti krautuvės klientus. Prekės išdėstytos: žiūrėk, rinkis, pirk. Čia pat kasa: mokėk, gauk šypsnį iš kasininkės, ir jau eini gatve švilpaukdamas. Pažiūrėk į amerikonus -- žaibas! Jeigu nebūtų Amerikoje savitarnos krautuvė, Sovietų Sąjunga prirašytų tokią pardavimo sistemą į komunizmo statybos nuopelnus. Dabar gi teko pamėgdžioti. Bet ir tai komunizmo statybos didelis plusas. Savitarna jau leidžia šaknis socialistinėje visuomenėje ir perspektyvos geros. Principas "pasiekti ir pralenkti" jau skamba savitarnos krautuvės atidarymo iškilmėse.

Visur eilės ir eilės! Sena sistema -- eilė gauti eilės numeriuką, eilė prie vienos kasos sumokėti už vieną prekę, eilė prie kitos kasos sumokėti už kitą prekę... Taip laisvo-podarbinio laiko valandas nuneša šuva ant uodegos.

Savitarna -- žaibas!

Taip buvo ir mūsų turistui. Turėjo kišenėje rublių. Užsuko į savitarną. Išsirinko, kaip žaibas, porą niekučių, ir taikosi, kaip Amerikoje, prie kasos. Už niekučius sumokėjo, o išeiti negali. Eilė prie durų.

-- Kas gi čia? -- klausia turistą.

-- Kontrolė, piliet, -- nusišiepė tipelis, stovįs eilėj. -- Prekių kokybę patikrina. Kad broko negautum.

-- Aš sumoku, man prekė patinka ir sudie, -- garsiai pasakė turistą.

-- Piliet, -- pasakė vienas iš kontrolės, -- prašoma laikytis kultūringai ir krautuvėje nešūkau.

-- Aš už prekę sumokėjau ir noriu išeiti, -- suriko turistą.

-- Dar šūksnys, -- išpėjo kontrolė, -- ir važiuos į miliciją.

Tik dabar pamatė turistą, kad prie savitarnos durų krato pirkėjus.

Apčiupinėja, reiškia šyarką, liepia kišenės išversti, kepurėn pažiūri. Eilė jau nemaža, o kontrolė dirba sąžiningai, neskuba. Dirba du: moteris ir vyras.

Iškrato pirkėją, patikrina kasos talonėlį, nupirkta prekę ir savo talonėlį duoda. Tą talonėlį laikydamas atkištoje rankoje, pirkėjas išeina pro duris, kur stovi uniformuotas pareigūnas. Gal koks milicijantas?

Mūsų turistą buvo sumanus, kaip tinka amerikoniui. Nusisuko į moterišką. O gal moteris nebadėriuos, švelnesnė širdelė, atleis greičiau?

Priėjo, sustojo, pastovėjo ir ištiesė nupirkta niekutį.

Sako kontroliuotoja:

-- Piliet, eilę sumaišei. Aš, moteris, ir tavo kelnų kišenės rankos nekašiosiu. Turėjai prie kontroliuotojo sustoti.

Turistas pasisuko į vyrą tikrintoją.

Čia eilė pradėjo šūkau:

-- Ei, tu, gudruoli, kur lendi be eilės!

-- Pažįstame mes tokius! Eilėje šūkavo, o be eilės lenda.

-- Išmeskite tą lervą!

Kontroliuotojas įsakė turistui stoti eilės gale, ten, kur jis stovėjo prieš pusvalandį. Dabar turistą stovėjo tylėdamas.

Kada jis, pagaliau, priėjo prie kontrolės, į apžvelgė nuo galvos iki kojų.

-- Pažįstame mes tokius, -- šyptelėjo kontrolė.

-- Eilėje šūkavo, o kišenėse pusę krautuvės išneša.

Kontrolė pasikvietė dar porą šmaikščių vyrų, nusivarė turistą į atskirą kambarį ir liepė išsirengti visai nuogutėliui. Praėjo valanda, kol kratos komisija įsitikino, kad turistą nupirko ir sumokėjo už nosinaitę su įrašu "Šlovė Sovietams".

Aišku, po XX Komunistų Partijos suvažiavimo jie nebegalėjo taip veikti, kaip berijiniai laikais, jie nebegalėjo be jokios priežasties šaukti žmonių arba duoti jiems po 25 metus katorginių darbų. Ir visa KGB vadovybė, o su jais ir Miniota, galvojo koku būdu galima būtų apeiti visus tuos XX partijos suvažiavimo nutarimus ir vėl

pradėti žmonėms "gera daryti"! Juktas nelaimingas XX Partijos suvažiavimas surišo jiems rankas ir nors jau ir vėl buvo įvesta mirties bausmė, tačiau nebegalima buvo ją taip lengvai pritaikyti!

(Bus daugiau)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

NAUJAS METMENŲ NUMERIS, BET...

Kalbėti tenka apie dvidešimt pirmąjį Metmenų numerį. Tai stambi, apie porą šimtų puslapių, knygėlė, neseniai patekusi ant knygų platintojų skobnių. Dailus tomelio viršelis nejučiomis patraukia dėmesį. Žali, atrodo, vėdrynų lapeliai kažkaip nustelbia psicholeiškiai - nervingas žurnalo pavadinimo raidės. Naivus pristatymas, kad tai "jaunosios kartos kultūros" leidinys nejučiomis provokuoja gana sarkastišką mintį apie amžinos jaunystės utopiją. Gal būtų tą prisistatymą reikia suprasti alegorine ar simboline prasme? Tada, aišku, tenka respektuoti redaktorių dėmesį sentimentaliam vertinamam senų dienų suvenyru.

Bet ne apie tai tenka kalbėti. Ne ieškoti detalių ir neblusinti liapsų su arba nuopelnų. Kiekvienas numerio autorius periodiniame leidinyje pasirodo fragmentiškai. Ar eilėraščių, ar mikrostudija, ar sentimentalus atodūsis -- viskas tai fragmentas, dalis kūrybinės visumos. Ir lygiai kaip paskira knyga nesudaro dar autoriaus veido, juo labiau rašinys ar rašinėlis periodikoje nesudaro ir reikšmingesnio objekto vertinimui.

Išdrįstame, sakome, išdrįstame kalbėti apie bendrąją leidinio temą, kiek ji sueina su visuotinėmis išsivysiomis temomis, skambančiomis dusliau ar ryškiau kultūrinio bruzdėjimo labirintuose.

Metmenys, kaip reiškinys, yra Literatūros lankų išvestinė. Laikui bėgant Metmenys užsiaugino du savo sparnus, kurie mažiau ar daugiau talkina bendrosioms Metmenų nuotakoms skleistis lietuviškų kultūrinių bruzdėjimų erdvėje. Tai Aidai ir kultūrinis Draugo priedas. Tuose leidiniuose, gal ir kitomis oktavomis, bet ataskamba tam tikras pietizmas temoms, kurioms Metmenyse kultivuojamas pietizmas. Gi temų aptarimų kontradikcijų, neskaityt mažų niekelių, tarp jų trijų leidinių neapčiuopiama. Paviršutiniškai Metmenims artimi Akiračiai nuėjo nuošaliau. Tai nenuostabu, nes Akiračiai spontaniškai gimė, kada Metmenys jau egzistavo. Tai buvo savotiška rūmų revoliucija, kada dalis sukilėlių įsteigė savo monarchiją. Akiračiai įžengė į kultūrpolitinę sferą, kurios, atrodo, Metmenys bodisi. Kultūrpolitika tačiau yra plataus diapazono sfera, kuri ir kultūros ir politikos nusakymams yra daug niuansų ir iluminacijų iš šono.

Visuotinesne savo prasme bendram raštieskam reikalui Metmenys stovi už Pradalgės. Šis K. Barėno redaguojamas Almanachas teikia pilnesnį ir tikresnį išsivysios literatūros vaizdą. Jeigu Pradalgę paly-

JURGIS GLIAUDA

ginti su fabriku, Metmenys turėtų tenkintis cecho role.

Metmenys turi būdingą tam tikro svanoriško geto prigimtį. Savo laiku vienuolynai užsisklędavo savo sienose, turėjo savo relikvijas, suvenierius tvarkėsi savo plote ir viduramžio sąlygomis globojant, net šalinosi gretimo vienuolyno įtakos. Sena ir tikra patarlė bylojo: kiekvienas vienuolynas gyvena savo įstatais.

Būdami savanoriško geto struktūros, vienuolyninės prigimties, Metmenys turi savo tradicijas, savo himnus, savo perdėtinius ir savo relikvijas. Tai lengva atsekti palyginimais iš kiekvieno žurnalo numerio: kokios temos kartojamos, kam deginami kodylai, kam skelbiamos anatemos. Kiekvienam numerio pieteikiškai (pamaldžiai) prezentuojamos tos pat relikvijos, kurių kultas ir sudaro iš eities punktą (ir kontrapunktą) svarstymams, palyginimams, kiekvienai a priori įrodomai išvadai. Tai yra labai doro pietizmo aktai, kada vis ir vis su lemon pledge vaksu pablizginami karsatai, kad tik jų neapneštų natūralios užmaršties dulkės. Greta relikvijų kulto sustoja laikas, ir viskas kas nauja, suvokiama tik santykiu su kulto dogmomis, kurios sensta ir trūnija laiko tekme. Bet tikinčiajam niekad nėra suvokiama reliatyvybės sąvoka.

Šitas lemon pledge metodos yra žurnalo pristabdymas išsiveržti iš savo sektantiško uždarmo ir suskambėti tikriau ir gyvenimiškiau. Yra nujautimų, kad rūmų revoliucijos pradai kaupiasi ir artimuose nuo dogmatikų užkampuose, nes tai natūralus išsengiimas iš mirties taško. Juk tai nelyginant tas pats, kas yra socialistinis realizmas tarybinėje literatūroje.

Tikras menas yra maištininkas, jis nepažįsta dogmų, varžtų, įsikalbėtų relikvijų kulto. Meno gajumas yra dogmų griovimas ir relikvijų kulto perkėlimas į antikinių liekanų krautuves. Šito maišto, dėl režimo varžtų negali parodyti vargšai lietuvių rašytojai anapus geležinės uždangos. O čia, ma kabrišku inoriu, "jaunosios kartos" žurnalas, lyg už gelbėjimo rato įsikabinęs, laikosi už įsikalbėtų dogmų ir plūduriuoja taip laisvojo gyvenimo sąlygose.

Gyvenimo pločio niekad nesukišti į savo savanoriško susitramdymo marškinius. Pagaliau gi, koks reikalas iš orkestro išrinkti būgnus ir organizuoti būgnų sekciją? Senis Krylovas pavaizdavo darbininką, choro mėgėją, kuris į savo chorą ėmė

tiktai tuos, kas negeria degtinės. Balso problemos nebuvo, tik, vyre, negerk degtinės. Koks buvo tas choras? Bet tai buvo sąžiningai vykdoma dogma.

Ar tai pratysės įvadas į dvidešimt pirmojo numerio talpą jau ir nusišako turinį. Visai ne! Tai ir nebuvo šio rašinio tikslas. Turinys idomus, netgi patrauklus. Jis mirga vis lūžtančiais dėstymo būdais. Vienur tai perdėm senamadiškas (romano fragmentas), kitur arogantiškas (vertinimai), trečiur atodūsiškai - sacharininis (ne ir daugiur faktinis, bet nepilnos informacijos savo tūryje.

Dėl savo geto nuotakų Metmenys nesuteikia tiek, kiek pajėgtų duoti. Nuolatinis dairymasis vis neišžengti pro savo vienuolyno vartus siaurina svarstymus, vertinimus gi dažnai įveda į gana piktybinius šuntakius. Ir tai vis spekuliacinė ir pigi pastanga, lyg pasitikrinimas, ar relikvijos dar blizga, ar koks nevydovas neužgožė jas savo šešėliu?

Toks lemon pledge metodos paveržia žurnalą panašėti į tuos leidinius, kuriuos gauname iš anapus. Bet ten tai suprantama, nes kitaip negali būti. Ten ir Dievo su didžiąja raide neparasys. Ką bekalbėti apie savaimesnę literatūrą!

Toks, atrodo, mažas niekutas kaip išduoda piktybines vertintojų tendencijas. Savasis žurnale visos bus pristatytas su baigtinio ir atsiesto rezultato akcentu. Jis aptariamas, kaip "paderes", "atlikęs", "įrodęs". Nesavasis, sustojęs už vienuolyno sienų, pastebimas po abejonės klaustuku. Šitoks bus pastebėtas su numestiniu dėmesiu. Apie jį bus pažymėta: "jis bandė padaryti", "jis bandė atlikti", "jis mėgino įrodyti". Ir visad už tos kauzistikos bus suslėpta neiginio tendencija, įsikėrojusi ir savo laiku "Literatūra svetur" tome -- "jis bandė įrodyti"... bet neįrodė. Tas vulgarus vertinimo supratimas kartu ir išduoda vertintojo įsitikinimą, kad literatūra turi kažką įrodinėti ir triumfuoti "įrodžiusi".

Suprantama, kad Metmenys niekad nemėgins siekti platesnių savo orientyrų bazių. Tada suby-

13 IV Dainų Šventės Chicagoje. Diriguoja Petras Armonas, Prie pianino Raimonda Apeikytė ir Manigirdas Motekaitis, V. Noreikos nuotrauka

IV DAINŲ ŠVENTĖS ATGARSIAI

ANTANAS NAKAS

Ketvirtosios dainų šventės atgarsiai, kuri įvyko š.m. liepos m. 4 d. Chicagoje dar nenutilo. Apie ją gyvai kalbama. Vieni ši neeilinį mūsų gyvenime įvykį vertina labai teigiamai, kiti kritikuoja, matydami jos organizacijoje beveik tik neigiamas puses. Daliai vieni ir kiti teisūs. Tokioje masinėje tautinėje demonstracijoje negalėjo viskas įvykti tobulai. Tačiau iš spaudos patyrimo ir šventės metu savo akimis matėme, kad iškilnių organizatorių nebuvo abejingi, o idėjo begalės darbo, gražių pastangų ir troškimų, kad viskas kuogeriausiai pavyktų, pradedant nuo repertuaro komisijos darbų, baigiant choristų apnakvudinimo ir jų priėmimo svetingoje Chicagoje. Visi dirbė

rėtų taip sunkiai suręstos vienuolyninės sienos. Žvarbiems laukų vėjams atkištos, be sienų saugos, relikvijų subyrės, kaip byra mumijos pradarius sarkofagą.

Oficialiai reikia džiaugtis, kad žurnalas sutelkė aplink savo patrauklius viršelius gausų būrį tokių, kuriems vis priimtinas vienuolyno reguliavimas. Kada, laikui bėgant, techninių bendradarbių kadrai (jie atrodo nemeluotai jauni) išžengs į žurnalo naujo veido formavimą, gal pakis ir reguliavimas. Žurnalui reikia jaunų veidų ir šviežių vėjų.

šios šventės labai ir jos pasisekimui verti didelės padėkos. Jie yra gyvi liudininkai, kad laisvės kova nemažėja ir jos viltingi žiburiai dar gyvai šviečia mūsų akyse. Šios šventės darbuotojų tylios pastangos liudija apie šių darbų prasmingumą. Įvykio recenzentas nėra vienintėlis neklaidingas teisėjas, jei jo posakius nelydi objektyvumas ir brandi mintis. Šiame trumpame laikraštiniame rašinyje nepajėgiu išryškinti visas teigiamas ir neigiamas šios šventės puses. Tad apsiribojau paminėjęs tik kaikiurias.

Dainų šventės turi savo specifinius tikslus ir uždavinius. Dainų švenčių patirtis parodė, kad jose netenka ieškoti didesnio meno. Tai nėra

iprasta prasme vokalinis koncertas, kuriam reikėtų taikyti griežtesnius muzikos kritiko dėsnius. Gerai, kad pajėgesni ir silpnėsni chorai sugeba išmokyti jiems duotą repertuarą. Šventės chorų dirigentai, iš susirinkusio diena prieš koncertą bendro choro generalinei repeticijai, negali išreikalauti didesnių muzikalių niuansų bei geresnio dainos išpildymo, nes repeticijų laikas labai apribotas, choristai iš toliau važiuoja visą naktį ir atvykę tiesiog į repeticiją, pavargę. Iš kitos pusės dainų švenčių ruošimas turi nepaprastai didelės reikšmės, nes jis palai-

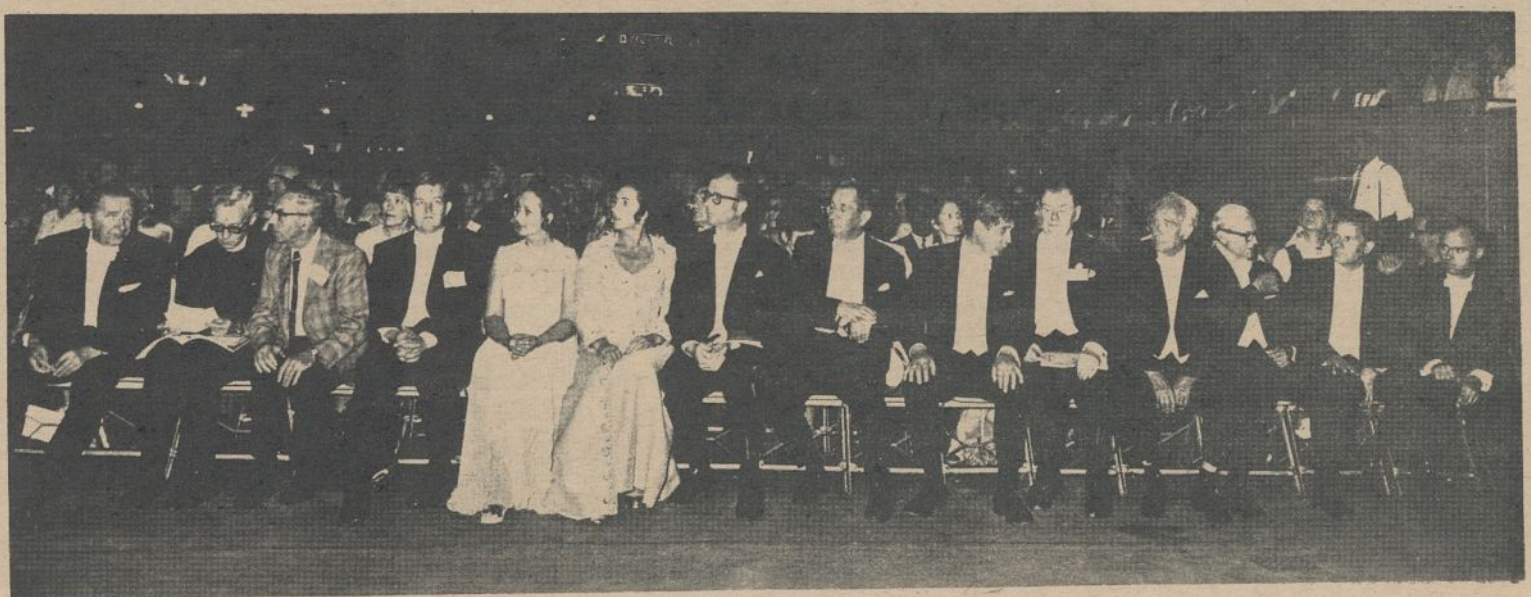
ko blėstančių chorų gyvybę, suteikdamas jiems idomų uždavinių ir tikslą -- pasimokyti kartais ir sunkesnių kompozicijų.

Dainų šventę sudaro ne vien tik choro dalyviai, bet ir visi mes, atėję dainų pasiklausyti, nepilni 10.000 klausytojų, kuriems lieuviška daina yra sava ir brangi. Jei mūsų chorai sugebėjo šiose nepalankiose sąlygose dainų šventei pasiruošti, paskirti savo laisvalaikį dainos menui, o mes atėjome jų pasiklausyti, tad teisingai sako J. Girnius: "tai paverčia dainų šventę bendra tautine švente, kurioje lygiai dalyvauja ir programos atlikėjai ir jos klausytojai. Visus sulydo bendras pergyvenimas to brangaus mūsų tautinio savitumo, kuri išreiškia lietuviška daina".

Dabartiniu metu mūsų chorai išgyvena krizę. Daugumas jų priklauso parapijos chorams. Po įvykusios bažnytinės reformos, kuri beveik visiškai nustūmė organizuotą bažnytinį giedojimą į šalį, palikdama iš

(Nukelta į 6 psl.)

APAČIOJE: Didingai nuskambėjus IV Dainų šventei, kuri įvyko liepos 4 d. Chicagoje, šventės uždarymo žodžio metu, 13 kairės iš dešinės: Bronius Budriūnas, dr. J. Prunskis, Nikodemus Kulys, Manigirdas Motekaitis, Raimonda Apeikytė, Prudencija Bičkienė, Jonas Vaznelis, Vincas Mamaitis, Vaclovas Verikaitis, Algirdas Kačanauskas, Petras Armonas, Bronius Jonušas, Stasys Šližys ir Faustas Strolia, V. Noreikos nuotrauka

Dainų Šventės atgarsiai...

(Atkelta iš 5 psl.)

imtiną vaidmenį bendrai malda, chorų sudėtis ir noras juose dalyvauti sumažėjo iki minimumo. Jau iš šios dainų šventės choristų sąsąto buvo matyti, kad choruose dominuoja moterų balsai. Vyrų skaičius labai sumažėjo. Dar šio-kią tokią proporciją išlaiko didesni mūsų ansambliai. Daugkas nustojo noro dalyvauti chore, nes bažnytinei vyriausybei chorai pasidarė kaip ir nereikalingi, tik trukdantieji pravesti numatytas reformas. Parapijų vargoninkai, norėdami mišių metu įvesti choro dainavimą, turi gauti iš klebono leidimą. Bažnytiniai chorai tik toleruojami, bet jie nėra reikalingi.

Pagal dabartinio Popiežiaus išsireiškimą — mes anksčiau bažnyčioje pamaldų metu miegojome (matyti chorai mus migdė), dabar bendra malda mus prikelė. Dabar jei ir gaunama vieta mišių metu chorui pasireikšti tai retai kada daugiau kaip dukartus: pradžioje mišių ir pačioje nepatogiausioje mišių vietoje — per šv. Komuniją kada visų bažnyčioje esančių dėmesys išblaskomas einančių prie altoriaus žmonių, kada prasideda judėjimas, stumdymasis ir norom nenorom dėmesys atitraukiamas į praeinančius pro šalį veidus, negu sukaupiamas į tuo metu solisto ar choro išpildomą kartais labai gražų ir vertingą kūrinį. Žodžiu kada susikaupimas ir malda nutrūksta, dairo-masi po bažnyčią, kipšas trinarankas, tadaleidžiama chorui pasireikšti. Ar negalėtų šv. Komunija būti dalinama ne mišių metu, o kaip atskiras iškilmingas aktas?

Dabar gitarų biržgimas bažnyčiose pasidarė labai madingas ir daugiau vertinamas negu šimtmečiais sukrauti muzikos genijų religiniai kūriniai. Ir kaipgi gitarų biržgėjimas nebus vertinamas jei jį palaiko aukšti bažnyčios dignitoriai. Reikia stebėtis išmintimi Westminsterio kardinolo John Heenan, kuris savo ganytojiškame laiške rašo: "Jei kam nepatinka tokios mišios, kurių metu skambinamos gitaros, gali visuomet pasirinkti kitą laiką". Tas posakis buvo taikomas jaunimui, kuris propaguoja bažnyčioje gitarų biržgėjimą. Gerb. kardinolas vietoje to, kad savo katedroje kiekviena proga pasi-stengtu auklėti ir pratin-ti jaunimą prie vertingos liturginės muzikos, pav. pademonstruoti jiems Beethoveno "Missa Solemnis" su simfoniniu orkestru arba moderniškesnio Stravinskio bažnytinį kūrinį, jis leidžia ir propaguoja gitarinių šlamštelinių kūrinėlių. Jaunimas yra geras, im-lus grožiui, tik jam reik-kia parodyti kelią ir pa-mokinti, bet ne pataikau-ti, kaip tai daro aukštas bažnyčios dignitorius.

Šios aplinkybės turė-jų nemažos itakos dai-nų šventės muzikinės

komisijos darbu, parenkant repertuarą. Jos pir-mininkas — Petras Ar-monas prityręs muzikas ir chorvedys gerai pa-žįstantis mūsų chorų ly-gius. Kiti komisijos na-riai — muzikai Vytau-tas Gutauskas ir Anta-nas Skridulis irgi gerai pažino vietos sąlygas. Jie visi turėjo išsprę-si ti labai nelengvą užda-vi-nį, kad galėtų patenkinti chorų ir publikos rei-ka-lavimus. Tačiau iš jų sprendimų viena aišku, kad jie gerai nusivokė dabartinėje chorų būk-lėje ir krizėje, kurioje bažnytiniai chorai atsi-dūrė. Jei šių asmenų vietoje būtų paskirta iš kitų muzikų repertuaro komisija, tai abejotina ar toji komisija būtų pri-ėjęsi kitų išvadų.

Tiesa, kad dainų šven-tės repertuare buvo ne-maža senosios kartos kompozitorių dainų. Ta-čiau kas gali nuginčyti iėjusių į mūsų muzikos istoriją šviesius ir didė-lius vardus: St. Šim-kaus, J. Žilevičiaus, K. Banaičio ir dar jaunes-nius choro dirigentus ir kompozitorius: B. Bud-riūną, B. Jonušą, S. Gai-levičių, J. Zdanių, Algį Šimkų kompozitorių ir puikiai valdanti vargo-nus ir visą eilę kitų mū-sų gabių kompozitorių, kuriuos viename rašinyje išvardinti sunku. Jie lietuviškai muzikai ati-davė didelę duoklę tik liko mūsų permažai iver-tinti.

Komisija, parinkdama repertuarą, gerai žinojo jau seniau pareikštus pageidavimus, kad dainų šventėje publika norėtų išgirsti labiau moderni-škas kompozicijas, ku-rios liudyti apie mūsų chorų daromą pažangą. Aš pats apie tai savo lai-ku esu spaudoje rašęs. Vis buvo kalbama, kad mums reikėtų pasivyti mūsų kaimynų latvių dai-nų švenčių lygį. Tačiau komisija dėl besireiš-kančios mūsų chorų kri-zės, turėjo savo sumany-mus labai apriboti. Da-bar, nors ir būtų laikas planuoti ateinančios dai-nų šventės repertuarą, negalima ir peranksti. Kokio pobūdžio bus atei-nanti dainų šventė galės parodyti tik laikas. Jei chorams sąlygos page-rės tai bus ir kitas re-per-tuaras. Vien iš jauni-mo didesnį chorą vargiai ar pasiseks suorgani-zuoti. Jei ši komisija bū-tų per daug atsižvelgusi į mūsų pageidavimus, tai užtikrinu, kad nevisi cho-rai būtų išmokę savo re-per-tuarą. Reikia prisiminti, kad jei chorui pa-tiekama sunkesnė parti-ja, kurioje yra daugiau moderninės harmonijos sąskambių, tai choro na-riai nelabai noriai tai priima arba tiesiog pa-sakyčiau tingi išmokyti arba kaiku ir nepa-jė-gia. Repeticijų lankymas labai sumažėja. Dirigen-tas pasidaro įpareigotas choristui būti dėkingas kad teikiasi ateiti į re-peticiją. Tai nenormali padėtis. B. Budriūno kan-tata buvo išimtis. Ją cho-rai noriai mokėsi. Ta-čiau jei visos kompozici-jos būtų moderniškes-nės, tai chorai nebūtų jų išmokę. Man teko bū-

filatelijos kampelis

(7)

ANTANAS BERNOTAS

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1. Gegužės 7 d. paprastųjų pašto ženklų serijoje -- 16 c. p. ženklą su pasižymėjusio II Pas. karo metu žurnalisto Ernie Pyle atvaizdu, Jį čia dedame.

2. Gegužės 15 d. -- 6 centų atvirėlis su patrioto Paul Reverę atvaizdu.

3. Birželio 12 d. -- keturblokių po 8 centus gyvulių apsaugos serijoje. Parodyti šie gyvūnai: poliarinė meška, Kalifornijos kondoras, aligatorius ir upėtakis. Pašto ženklai didelio formato, lapuose telpa po 32 vienetų ir sudėstyti taip, kad galima suplėšyti keturblokiais.

*** KANADA birželio 1 d. išleido du pašto ženklus: 1. 6 centų paminėti 100 metų sukakčiai, kai Kanadoje buvo įvestas kas dešimtį metų vykdomas Dominijos Statistikos Biuro visos Kanados gyventojų suskaitymas. Piešinys -- dviejuose skrituliuose po tris figūras ir skai-
lė

2. 15 centų -- paminėti 25 metų sukakčiai, kai valstybinis Kanados radijas įsivedė trumpų bangų sistemą, einančią skersai visą Kanadą. Sistemos tikslas buvo informuoti užjūriuose esančius Kanados karius, taip pat tolimosios šiaurės gyventojus. Piešinys -- šešių priešpriešais sudėtų lapų grupės.

3. Birželio 16 d. -- 6 centai serijoje "Klevo medis keturiuose metų laikuose" -- vasarą. Piešinys -- senenai išdygęs tarp žolės jaunas klevo medelis dar tik su dviem la-pais.

*** PERSIJA išleido trijų p. ženklų seriją paminėti 2500 metų sukakčiai nuo imperijos įkūrimo su senoviniiais piešini-ais. Čia dedame 8 ralių p.

ti generalinėje repetici-joje. Girdėjau kaip cho-ro dalyviai gana drąsiai ir užtikrintai dainavo. Daugumas dirigentų pa-reiškė, kad chorai sa-vo partijas gana gerai moka. Tik visumos ge-resniam išpūdžiui truk-dė netobula garsiakalbių sistema, kuri jau nuo pu-sės salės labai deforma-vu garsą ir mažino gerą dainų šventės išpūdį.

B. Budriūno kantata vykusiai sukomponuota. Chorams prieinama. Nuolatinės paralelės kvintos, oktavės, kvar-tos ir tercijos davė la-bai idomų garsų sąskam-bį, pabrėždamos kūri-nio lietuviškumą ir cha-rakterį. Diriguojant pa-čiam kompozitoriui, kan-tata praskambėjo labai pakiliai. Solistai J. Vaz-nelis ir P. Bičkienė sa-vo partijomis labai pa-gražino kūrinio visumą.

Dainų šventės organi-zacinė komisija su ko-miteto pirmininku dr. G. Baluku ir muzikinė ko-misija su P. Armonu priešakyje, o taip pat ir kitos dainų šventės ko-misijos atliko didelį ne-įkainuojamą darbą.

ženklą, kuriame parodytas Da-rius I lūty medžioklėje. Skulp-tūra randasi ant senovinės sie-nos, išmūrytos Dariaus I gar-bei, dabartiniame Behistuno mieste.

Senovės istorijoje skaitome kad maždaug 1500 metų prieš Kristų Irano aukštumoje gyve-no arijų giminės, kurios šiaur vakariuose gyveno medai, o pietuose -- persai, kažkada at-vykę nuo Urmijos ežero krantų. Pats žinomiausias persų tuo-laikinių vadų buvo Hakhamanish ar Achaemenes, nuo kurio pra-sidėjo achemenidų dinastija maž-daug 700 metų prieš Kristų (nuo ko ir šis jubiliejus -- 2500 me-tų). Persus valdė medai iki maždaug 558 m. pr. Kr., kada karalius Cyrus Didysis juos nu-vertė, užvaldė Lydiją ir Babi-loniją, įsteigdamas vieną di-džiausių senovės imperijų. Im-periją plėtė jo sūnus Cambyses II, 525 m. pr. Kr. užkariauda-mas Palestiną ir Egiptą. Dar daugiau sienas išplėtė Darius I Didysis (558-486 pr. Kr.), nu-keldamas jas rytuose iki Indo upės, pastatydamas kanalą į Rau-donąją jūrą, užimdamas graikų žemes Maž. Azijoje ir Trakijo-je (Europoje) iki beveik Dun-o-jaus upės ir kariaudamas su tikrąja Graikija kelis garsius kad ir nevisai sėkmingus ka-rus. Kai kas linkęs įrodinėti, kad ir mūsų protėviai lietuviai yra atvykę persų keliais iš Azi-jos per Trakiją.

*** V. VOKIETIJA išleido 30 pfenigų pašto ženklą paminė-ti 500 metų sukakčiai nuo To-mo Kempičio mirties su seno-viniu piešiniu.

Thomas von Kempen, tikroji pavardė Hemerken (1379-1471) gimė Kempen vietovėje prie Koelno. Nuo 1392 m. mokėsi De-venteryje, Olandijoje, kur susi-pažino su anų laikų "moderniuo-ju pamaldumu". Kartu perrašė-nėjo įvairius tikybinio turinio veikalus. 1399 m. įstojo į regu-liariųjų kanauninkų ordiną Win-desheime, 1413 m. išventintas kunigu ir pskirtas vienuolyno kronikininku. Vėliau paskirtas vienuolyno viceprioru, naujokų

Want to Earn
\$20,000
with a

TRAVELMART AND
TRAVEL
TRAILER CENTER

We have available now in Hartland County a new business

OPPORTUNITY FEATURING:
• Travelmart store
• Overnight travel trailer sites
For information on this location call NOW!

Mr. Robert Anthony
313-843-4200
days or evenings
West of Woodward
or downriver
Mr. J. Oliver
East of Woodward
and northern suburbs
day 313-872-8100
evenings 313-543-0167
(54-58)

AR TRĖMIMAI YRA

TAUTŽUDYSTĖ?

Hamiltonė, Ontario provincijoje mieste, įvyko lietuvių studentų su-rengtos svarstybos, skirtos Birželio trėmi-mų sukaičiai atžymėti. Svarstybos vadovavo chiacagietis Romas Sa-kadolskis. Prelegentais buvo kanadiečiai, latviai ir estai.

Palikdami nuošaliai trėmimų temą, suvažia-vimo dalyviai svarstė-visad išeivijai aktualią temą: ką mes turime da-ryti politiškai? Atrodo svarstybų išvados pa-teisino idėtas pastangas. Pareikšta daug šviesių minčių. Prieita gerų iš-vadų. Tai viskas yra nor-mos ribose. Visi sutin-ka, kad nuolat ir nuolat reikia kelti viešumon Pa-baltijo okupaciją, visad ir visad tenka skelbti, kad Pabaltijys buvo ka-riskai užgrobtas, kad bu-vo partizanavimo perio-das, kad priaugančioji intelektualų kartapriva-lo neišduoti laisvojo Pabaltijo idėjos ir taip, iš kartos į kartą, nešti tą reikalą, kol bolševi-kinė okupacija prieš sa-vo galą.

Su tuo sutinka visa sąmoningoji lietuvių, lat-vių ir estų išeivija.

Negalima, tačiau, su-tikti su lengvabūdišku ir neiškoreguotu pareiški-mu, kuris nuskambėjo svarstybose. Sekant Tė-viškės Žiburiuose (Nr. 26) tilpusi šių svarstybų

aprašymą, randame teks-tą:

"Tautazudystės (geno-cido) vardo naudojimas buvo užginčytas Rusijos istorijos profesoriaus, nes deportacija dar ne-santi tautžudystė. Patys rusai prisipažįsta de-portuoją nepatikimą ele-mentą".

Šitas "Rusijos istori-jos profesoriaus" pareiš-kimas yra grubus ir gy-venimo faktams neatatin-kas žaidimas žodžiais. Šis "profesorius" sten-gėsi deportacijų objek-tu padaryti "nepatikimą" režimui elementą, ne ku-rią nors rusams neklus-nią tautą. Anotpareiški-mų, atrodo nebuvo taut-žudystės, kada režimas masiniai išvežė iš Kry-mo totorius, iš Pavolgio visus vokiečius. Mat, tai nėra tautžudystė, bet "ne-patikimo" elemento de-portacija. Atsigrižtant į Lietuvą, koks gi "nepati-kimas" elementas buvo deportuotas? Didžioje, 99% daugumoje, tai buvo lietuviai. Deportavimo sąlygos buvo įvadas į nai-kimo stalagus. Užkalti prekiniai vagonai, elemen-tarinių sanitarinių sąly-gų stoka, fizinis nuovar-gis ir badas pradėjo sa-vo genocidinę veiklą dar neprivežus nelaiminguo-sius iki jų naikinimo la-gerių. Tik dalis tremia-mųjų pasiekė tolimus iš-trėmimo punktus. Kaip drįsta "Rusijos istori-jos profesorius" paskelb-ti gyvenimo tikrovei prieštaraujančius tvirti-nimus?

Jeigu svarstynės apsi-spręstų kaip tik šią te-mą paryškinti, atrasti antitezes klaidinantiems tvirtinimams, įrodyti kad trėmimai yra taut-žudystė -- svarstybų re-zultatai būtų našesni ir pilnesni.

K. Girėnas

ŠIŪLOME ĮSIGYTI ŠIUOS VILTIES LEIDINIUS

J. Gliuda. SUMAS. Simo Kudirkos tragedija.	
160 psl.	\$3.00
E. Čekienė. KAD JI BŪTŲ GYVA.	420 psl. \$5.00
S. Rūkienė. GRĮŽIMAS Į LAISVĘ. Sibiro tremtinės atsi-minimai. Kietais viršeliais.	526 psl. \$6.00
J. Gliuda. AGONIJA. Romanas iš Lietuvos respublikos žlugimo.	408 psl. \$5.00
R. Spalis. REZISTENCIJA. Romanas iš pirmosios sovietų okupacijos Lietuvoje.	430 psl. Kietais virš. \$6.00
Giovannino Guareschi. DRAUGAS DON CAMILLO. Ido-domi satyra iš gyvenimo Sovietijoje.	216 psl. \$3.00

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu ..... dol. ir prašau atsiųsti man:

egz. SIMAS	\$.....
egz. KAD JI BŪTŲ GYVA	\$.....
egz. GRĮŽIMAS Į LAISVĘ	\$.....
egz. AGONIJA	\$.....
egz. REZISTENCIJA	\$.....
egz. DRAUGAS DON CAMILLO	\$.....

Mano adresas: .....
(pavardė ir vardas)

adresas: .....
(namo numeris ir gatvė)

adresas: .....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **REGINA ORINTIENĖ** paskutiniu laiku sunkiai susirgo ir pusiau su-paraližuota paguldyta ligoninė. Ja rūpinasi dukterė su žentu ir brolis Stasys Astrauskas. Linkime Reginei greičiau pasveikti.

• **LVS RAMOVĖ** Clevelando skyriaus valdyba, Dirvai paremti įteikė auką 20 dol. Už auką nuoširdžiai dėkojame.

GERI PIRKINIAI

Parduodamas restoranas (degtinė, vynas, alus ir t. t.) biznis, pastatas ir didelis 3 akrų sklypas. Gerai einantis biznis. Skambinkite dėl daugiau informacijų.

★ Richmond Hts. plytinis 4 miegamųjų namas, įrengtas rūšys, 4 garažai, labai geros statybos.

Norintieji pirkti ar parduoti prašomi sambinti
EAST SHORE REALTY
Juožas Mikonis — Realtor
789 East 185 St.
481-6900
25900 Chardon Rd.
731-9400
Namų tel. 531-2190
Notary Public

PILIEČIAI, REGISTRUOKITĖS RUGP. 10 D.

Clevelando miesto valdybos -- burmistro ir tarybos -- rinkimuose šį rudenį lietuviai ryžtasi energingai dalyvauti. Lietuviai piliečiai bus raginami dalyvauti balsavimuose.

Balsuoti gali tik išregistruoti piliečiai.

• **JONAS MOCKUS**, ALT S-gos Clevelando skyriaus pirmininkas, su žmona Nele, išvyko 3 savaitėm atostogų į Kanadą. Žada lankytis Winnipege.

PADEKA

ALT S-gos Clevelando skyriaus valdyba nuoširdžiai dėkoja ponams Dautams už leidimą suruošti jų sodyboje gegužinę ir už talką parengiamuose darbuose.

Dėkoja ponams Eugenijai Maslauskenei, Danutai Žilieniui ir Nelei Mockuvienei už svečių vaišinimą ir poniams: Karalienei, Stuogienei, Laikūnienei, Gedgaudienei, Palubinskienei, Maslauskenei ir Budrienei už pagamintus produktus, tortus bei pyragus. Taip pat dėkoja visiems taip gausiai atsilankiusiems svečiams ir praleidusiems su mumis gražią sekmadienio popietę.

Valdyba

Jeigu kurie nesat visai registravęsi padarykit tą dabar -- rugp. 10 d. Visoje Cuyahoga apskrityje bus atidaryta 92 registravimo punktai tą dieną.

Įvairių rinkimų bus ir priemiesčiuose, taigi užsiregistravusieji galės panaudoti savo balsą kaip piliečiui pridera.

Registruois reikia tiems kurie arba ilgai nebalsavo, arba po praėjo rudens rinkimų pakeitė savo antrašą, arba atvažiavo iš kitur čia gyventi.

Taipgi, naujas įstatymas leidžia balsuoti jauniškiams kuriems suėjo 18 metų ir vyresniems, kurie iki šiol dar nebalsavo.

Kurie negalėtų registruotis rugp. 10 d., tie gali nuvykti į Election Board, 2400 Payne Ave., Clevelande, tuoj po 10-tos, nes gali netekti balsavimo teisės.

Kurie tik pakeitė savo antrašą po pereinamo rudens rinkimų, gali paštu pasiųsti savo turėtą kortelę ir naują antrašą, ir gaus naują kortelę nurodanti kur jie gali eiti balsuoti.

Kokius kandidatus lietuviai pasirinks remti šiais rinkimais bus su laiku pranešta Dirvoje.

K. S. Karpius

Visais gyvybės, sveikatos bei pensijų draudimo, o taip pat ir akcijų-investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Detroito suruoštoje pavergtų tautų dienoje į motorkadą pasiruošę vykti: Birutė Kutkutė, Rūta Kaunelytė, Laima Pusdešrytė, Regina Juškaitė ir DLOC narys Bernardas Brizgis. K. Sragausko nuotrauka

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

Pavergtų Tautų festivalį už Cobo Hall prie Detroito upės atidarė liepos 16 d. 6 val. pats miesto burmistras Roman Gribbs ir asmeniškai apėmė ir apžiūrėjo visų tautų paviljonus jų tarpe ir lietuvių, kur viename buvo pardavinėjami lietuviški valgiai, o antrame įvairių rūšių lietuvių tautodailės kūriniai.

Lietuvių maisto paviljonas turėjo didelį pa-

sisekimą ir aptarnavo daug svečių. Per tris dienas lietuvišku maistu buvo pavaišinta apie 600 svečių.

Šių lietuvių maisto paviljoną tvarkė Antanas Sukauskas, o jam talkininkavo Marija Bražauskienė, Zofija Dryžienė, Vladas Kazlauskas, Juozas Murinas ir Bronė Sukauskienė. Pagamintą namuose maistą šiam paviljonui aukojo Antanina Jonynienė, Bronė Sukauskienė, Zofija Dryžienė, Elena Anužienė ir Genė Alkevičienė.

Kairėje, šalia lietuvių maisto paviljono, gražiai lietuviškais meno kūrinių išdekoruotas stovėjo antrasis lietuvių paviljonas. Sienos viduryje kabėjo Lietuvos Vytis, jos šonuose Lietuvos vėliavėlės, o apačioje aiškiomis ir gražiomis raidėmis užrašas "Lithuania". Nors paviljonas ir nedidelis, bet gabių tos srities specialistų Vinco Tamošiūno ir Stefos Kaunelienės visi daiktai buvo labai skoningai išdėstyti ir sudarė labai gražų ir patrauklų vaizdą.

Paviljono eksponatais rūpinosi ir tvarkė Vincas Tamošiūnas ir Stefa Kaunelienė. Taip pat jie jame visą laiką ir budėjo. Jiems talkininkavo: Rožė Bilaitienė, Regina Juškaitė, Laima Pusdešrytė, Virginija Pranėnaitė, Rūta Kaunelytė, Birutė Kutkutė, Petras ir Edvardas Vasilauskai.

Vakarais šiame paviljone mieste specialiai pastatytoje lauke scenoje vyko pavergtų tautų meniniai pasirodymai: dainos, šoklai, koncertai ir kt.

Penktadienį, liepos 16 d., 8:30 v.v. turėjo pasirodymą ir lietuviai. Irena Vizgirdaitė ir Birutė Kutkutė padainavo keletą dainų. Irenai Vizgirdaitėi akompanavo Vida Bludžiūtė, o Birutė Kutkutė dainavo pati saugitara pritardama.

Šeštadienį, liepos 17 d., 4:30 val. miesto bibliotekoje buvo atidaryta pavergtų tautų knygų paroda ir suruošta Woodward Avenue motorkada. Motorkadoje dalyvavo virš dviejų šimtų automobilių su įvairiais plakatais. Lietuvių mo-

torkadoje dalyvavo 16 automobilių.

Motorkada savo kelionę baigė už Cobo Hall ir visi joje dalyvavę atvyko į festivalio aikštę ir čia pastatytoje scenoje buvo sunėstos pavergtų tautų vėliavos, pasakytos atstovų kalbos, sukalbėtos maldos ir perskaitytos gubernatoriaus W. Milliken proklamacija. Prie lietuvių vėliavos stovėjo: J. Kinčius, R. Juškaitė ir Birutė Kutkutė.

Oficialiai daliai pasibaigus toje pačioje scenoje vyko pavergtų tautų meniniai pasirodymai.

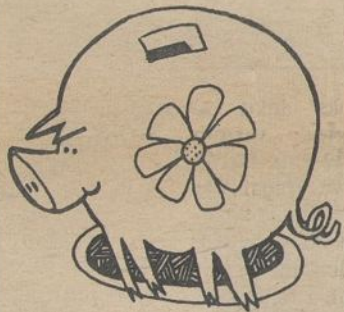
* **TAUTOS ŠVENTĖS** minėjimas rugsėjo 12 d. bus pradėtas pamaldomis 10:30 š.v. Antano bažnyčioje. Pamaldose organizacijos dalyvauja su vėliavomis.

12:15 Lietuvių Namuose paskaitą skaitys prof. Aldona Augustinavičienė iš Clevelando. Po paskaitos bus atlikta meninė programa ir po jos pietūs kitoje salėje. Šventės minėjimą rengia Detroito Jūrų "Švytūrio" šauliai.

* **LIETUVIŲ FONDUI** jau surinkta \$43,745.00. Po \$100.00 įmokėti šių mirusiųjų atminimui: Balio Balionio, Agotos ir Rapolo Juodelių ir Justino Pilkos.

Šių metų vėjus numatytas užbaigti dail. Jono Juodžio paroda spalio ar lapkričio mėn.

A. Grinius

taupymo sąskaita

Yra daugiau negu vienas būdas pinigų taupymui. Kiekvienas jų turi skirtingus procentus priklausant nuo to kaip ilgai indėlis pasiliks... ir kaip jis didelis yra. Mes turime juos visus. Ir viena iš mūsų patogių 24 įstaigų yra arti jūsų. Ir kada jūs taupote, pasiteiraukite mūsų apie Free Checking taip pat. Ir Master Charge, Cash-On-Call (išmokėjimas grynais pagal jūsų Master Charge Card). Iš anksto paruošimas užsienio pinigų ir kelionės čekių.

Atraskite

Society
NATIONAL BANK
OF CLEVELAND

Member F.D.I.C.

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimasis su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE CLEVELAND, OHIO 44114
TELEF. 621-6036

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 361-1763
936 East 185th Street 531-7770

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gautum didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

REZISTENCIJA

• **REZISTENCIJA.** R. Spalis, Romanas. 430 psl. Išleido Viltis. Kaina \$6.00.

Su "Rezistencijos" romanu mums atsiskleidė toks rašytojas, kokio neturėjome lietuvių literatūroje nuo V. Pietario "Algimanto". Tik "Rezistencija" už "Algimantą" įdomesnė, nes vaizduoja mums artimesnę praeitį ir artimesnį lietuvių rūpesčius, kurie ne vienam yra tapę sunkiomis neišsprendžiamomis problemomis. (Dr. J. Grinius, Aidai Nr. 2, 1971).

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PATVIRTINO TAUTŲ PRAEIČIAI TIRTI ĮSTATYMO PROJEKTĄ

JAV senatorius Richard S. Schweiker, š. m. liepos 15 d. pranešė JAV LB Centro Valdybai apie Senato komisijos Tautų Praeičiai Tirti įstatymo projekto (S. 23) patvirtinimą. Patvirtinimas padarytas JAV Senato Labor and Public Welfare komisijos vado vaujamose sen. C. Pell. Sekantis žingsnis bus patiekimas minimo įstatymo projekto viso JAV Senato narių balsavimui.

Įstatymo projekto autorius sen. Schweiker teigia, jog jis esąs maloniai nustebintas komisijos suteikta greita eiga jo patiekiamam projektui. Jo nuomone, dar šiais metais tiek jo, tiek Atstovų Rūmams kongr. R. Pucinski patiekiamas įstatymo projektas (H.W. 7989) susilauks reikiamos patvirtinimo. Prieš prez. Nixonui pasirašant įstatymą, Atstovų Rūmų ir Senato delegatai abu įstatymo projektus suderins ir abiems rūmams priimtina įstatymą.

Komisijos priimtas įstatymo projektas sutei-

kia teisę JAV Švietimo Komisijonieriui teikti finansinę paramą nepelnomo tikslu veikiančioms mokslo institucijoms bei organizacijoms, siekiant "planuoti, išvystyti, steigti bei operuoti tautų praeičiai tirti skirtus centrus". Šių centrų paskirtimi yra tautinių grupių praeities tyrimas, kultūros pažinimas, tėvų atsivežtos kalbos žinojimo išlaikymas. Parama būtų suteikiama taip pat bibliotekoms talpinančioms tautų praeities kultūros šaltinius, muziejams sukaupusiems tautinius lobynus, vadovėlių supažindinančių su tautos praeimi išleidimui, kalbos mokymui, mokytojų paruošimui.

JAV LB Centro Valdyba dėkoja bendruomeninių vienetų valdyboms ir visiems bendruomenės nariams savo talka prisidėjusiems prie įstatymo projekto pro Senato komisiją pravedimo. Kviečiama nepailsti ir toliau.

LB Inf.

LIETUVIŲ DIENA LAKEWOODE, PA.

Šiais metais sueina 57 metai, kaip pirmieji šios apylinkės lietuviai pradėjo švęsti Lietuvos dieną. Kilus pirmajam pasauliniam karui, lietuvių širdyse užsižiebė viltis, kad Lietuva bus laisva. Tai buvo gilus Tėvynės meilės ženklas, gelbėti organizuotai savo tėvų mielą žemėlę.

Tais laikais iškilmes suvažiuodavo lietuviai net iš tolimų Amerikos miestų, kaip Chicago, New Yorko, Philadelphia ir kitur. Suvažinę išreikšdavo savo mintis pasiryžimus ir planus, kokių būdu ir kaip padėti Lietuvoje esantiems lietuviams, gelbėti savo tėvų žemę iš rusų vergijos jungo. Tuo pačiu vyko susitikimas su savo toli gyvenančiais giminėmis ir draugais. Čia pasidalindavo savo vargais ir džiaugsmiais. Net tais laikais buvo Parke aukojamos Šventos Mišios. Tai buvo kartu ir lietuviški atlaidai.

Daugel metų prabė-

gus, senieji lietuviai nusenė, kiti išmirė. Po antrojo pasaulinio karo, nuo komunistų vergijos čia atbėgusių lietuvių nėra. Todėl Lietuvos dienos šventė darosi jau ne tokia išpūdinga. Reikėtų seniesiems lietuviams uždegti savo sūnų ir dukterų širdyse tėvų ir senolių žemėlės meilę. Taip pat naujai atvažiuojantiems, kad ir iš toliau, atvykti ir prisidėti savo atvykimu prie šventės pakėlimo. Ir vėl gelbėti Lietuvą iš daugiausia resnio pavergėjo komunizmo.

Šiais metais yra davęs sutikimą dalyvauti Lietuvos dienoje J. E. Vyskupas Vincentas Brizgys iš Chicago ir veikli lietuvaite Aušra Zerr (Mačiulaitytė) iš Philadelphia. Būtų labai gražus tėvų ir senolių šalies meilės ženklas, kad ir iš toliau atvyktų ir savo atvykimu prisidėtų atšvęsti Lietuvos dieną. Primintina, kad yrapasizadėję Tėvai

KOLEGAI STASIUI MAŽULIUI
IR JO ARTIMIESIEMS, MYLIMAM
TĖVUI MIRUS, NUOŠIRDŽIA
UŽUOJAUTĄ REIŠKIA

JURKŪNAI

STASIUI MAŽULIUI IR ŠEIMAI,
JO TĖVELIUI MIRUS, REIŠKIAM
GILIĄ UŽUOJAUTĄ

SEVERINA IR NARDIS
JUŠKAI

Lietuvių Agronomų Sąjunga Chicagoje paskelbė konkursą parašyti literatūriniam kūrinii, nepriklausomos Lietuvos laimėjo tikrinio buičiai pavaizduoti. Pirmą premiją 2000 dol., antrą premiją 1000 dol., Rankraščiai turi būti įteikti iki 1972 m. gruodžio 15 d. Lietuvių Agronomų Sąjungai 7328 S. California Ave., Chicago, Ill. 60629. Nuotraukoje Juozas ir Antanina Vasiukevičiai, pirmieji mėcenatai kūriniiui išleisti, įteikia L. Agr. S-gos pirmininkui dr. agr. Juozui Briedžiui 500 dol. čekį. A. Šeštoko nuotrauka

Pranciškonai atvykti su lietuviškomis knygomis ir plokštelėmis.

Seniau Lietuvos Diena buvo švenčiama, Švenčiausios Mergelės Marijos Paėmimo į Dangų šventėje, rugpjūčio 15 dieną. Dabar jau yra nukeliamą į artimiausią sekmadienį. Šiomet vėl bus švenčiama rugpjūčio 15 d. Programa prasidės 3 valandą po pietų.

Nepagailėkite keliolikos minučių užsukti ir atlankyti naujai pastatytos ir Vyskupo J. McShea 1967 metais pašventintos ir dedikuotos Švenčiausios Mergelės Marijos Šiluvos garbei šventovės. Joje kiekvieno mėnesio 3-čią sekmadienį 10:30 val. yra atnašaujamos Šventos Mišios lietuvių kalba. Tad ir rugpjūčio 15 dieną -- sekmadienį bus aukojamos Šv. Mišios lietuvių kalba už nu kankintus ir persekiojamus lietuvius. Bažnytelė yra Maizeville, Gilberton, Pa.; 4 mylios nuo Mahanoy City, Pa.; 2 mylios nuo Shenandoah, Pa.; 2 mylios nuo Frackville, Pa.; ir 4 mylios nuo Girardville, Pa.

Šios apylinkės kunigai ir lietuviai maloniai kviečia visus geros valios seseris ir brolius lietuvius prisidėti su savo atvykimu atšvęsti Lietuvos dieną. Tikėk, Lietuva bus Laisva ir Nepriklausoma.

A.J.B.

• GENOVAITĖ ir CEZARIS MODESTAVIČIAI iš Chicago, šiuo metu atostogauja Miami Beach, Floridoje, kur pasiliks trejetą savaičių.

PADĖKA

Buvusios IV-sios Amerikos ir Kanados lietuvių chorų Dainų Šventės Muzikinės Komisijos pirmkui P. Armonui, vicekui A. Skriduliui ir sekretoriui V. Gutauskui reiškiamas nuoširdžią padėką už paruoštą ir taip sklandžiai praveistą meninę minėtos šventės programos dalį, nuoširdžiai dėkojame.

A.L. Vargonininkų - Muzikų S-gos Centro Valdyba

• Lietuvių Tautinių Namų patalpoms, esančioms 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje pertvarkyti, išpuošti, o taip pat inventoriumui supirkti reikalingas nemažas kapitalas, apie 30 tūkstančių dolerių. Šį kapitalą suteikė dr. S. Biežio kviet-

PR. BALTUONIO KŪRINIŲ PARODA KENNEBUNKPORTE

Pranas Baltuonis iš Montrealio atveža savo šaknų skulptūrų ir jas išstato buvusioje pranciškonų gimnazijos sporto salėje. Paroda atidaryta vakarą ir tęsis savaitę. Ją galės aplankyti visi lietuvių dienos - pikniko svečiai, gi ta lietuvių diena bus rugpjūčio 15.

Taip pat paroda bus paskelbta ir vietinėje amerikiečių spaudoje, kad ją galėtų aplankyti čia suvažiuavę turistai. Turistų gi čia pilna. Vasarą suvažiuoja labai daug amerikiečių iš pietinių valstybių, atvyksta ir iš Kanados, daugiausia prancūzai.

Šie turistai vakarais paprastai lanko galerijas, kurių čia pilna. Turės progos aplankyti ir Prano Baltuonio parodą. Bus išstatyta apie 60-80 medžio šaknų skulp-

mu sudarytas 28 asmenų Komitetas. Jį sudaro: dr. Birutė Kasakaitienė, A. Kazanauskienė, V. Olienė, J. Bacevičius, dr. G. Balukas, S. Baras, E. Bartkus, dr. J. Bartkus, T. Blinstrubas, dr. K. Bobelis, J. Evans, dr. A. Kalvaitis, arch. A. Kerelis, V. Kasniūnas, dr. L. Kriaučeliūnas, L. Oksas, V. Peaseckas, dr. A. Pustelnikas, M. Rėklaitis, J. Sakalas, senatorius F. Savickas, dr. K. Šidlauskas, J. Talandis, A. Vengris ir J. Zuris. Komitete LTN Valdybą atstovauja: J. Jurkūnas, C. Modestas ir S. Virpša.

Komitetas kviečia visus lietuvius remti jo pastangas savo įnašais įsijungiant į LTN narius. Tėbūnie lietuvių Tautiniai Namai, kiekvieno mūsų namai!

Naujame pastate bus didžioji salė, talpinanti 260 žmonių, banketams ir didesniems pobūviams. Greta — mažoji salė susirinkimams, toliau kavinė (cocktail lounge), virtuvė ir kt. ūkio patalpos.

Patalpų pertvarkymas vyksta gera sparta ir numatoma š. m. rugsėjo mėnesį jau galėsiant sales naudoti įvairiems parengimams.

Lietuvių tautinių namų pirmininkas — Jonas Jurkūnas, direktorių tarybos pirmininkas — Mikas Rėklaitis, Lėšų telkimo komiteto pirmininkas — dr. S. Biežis.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

dirbti šioje srityje. Greitai jis susilaukė populiarumo. Buvo kviečiamas su parodomis į lietuviškas kolonijas ir Kanadoje ir Amerikoje. Parodų surengė ir kanadiečiams. Jį parodė spalvotoje televizijoje, plačiai aprašė kanadiečių spauda.

Tai dar labiau padarino Pr. Baltuoniui atsidėti menui. Jis dabar sudarė sąlygas, kad pilną laiką dirba skulptūras ir, savo žmonos Jadvygos padedamas, rengia parodas. Jį rūpestingai jo darbus registruoja, tvarko visus pardavimo reikalus. Ji organizuoja ir parodas, kad tik daugiau laiko liktų skulptūros kūrečiui.

Iš medžio šaknų jis išskaito savitą mintį ir ją atbaigia. Kartais jis ten išžiūri žmogų, paukštį, žvėrėlį. Ir taip tada medį išdrožia, kad pilnai išryškėja jo mintis. Tainė ra realistinė skulptūra. Tai daugiau surrealistinis menas, nes dažniausiai ir žmonės ir paukščiai yra nebe tų proporcijų, atėję lyg iš sapnų pasaulio. Jei kartais surrealizmas yra šiurpus, tai Pr. Baltuonio skulptūra priešingai yra linksma ir patraukli. Dėl to ir jo darbai yra žmonių mėgstami ir perkami. (D)

P. BALTUONIS

Išsigandęs berniukas

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVISKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

'AUDRONĖ'

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žaunynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.